

Les Gloses mallorquines: estructura i funcions

Fèlix Balanzó i Guerendián

Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement 3.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento 3.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution 3.0. Spain License.**

LES GLOSES MALLORQUINES: ESTRUCTURA I FUNCIONS

per

FÈLIX BALANZÓ I GUERENDIAIN

Memòria per optar al Grau de Doctor, dirigida pel
Dr. JOSEP ROMEU I FIGUERAS i presentada a la UNI-
VERSITAT DE BARCELONA, Departament de FILOLOGIA
CATALANA.

BARCELONA, 5 de setembre de 1982

V. P.

Corriola i peu-de-crist
és lo que m'embossa s'arada;
i a sa meva enamorada,
la conec amb so trepig.

(1713/Es Molinar)

La sogra mereixeria
de calàpet fer-li un brou;
perque va posar renou,
allà a on no hi havia.

(1714/Pollença)

Merota, friota
per aquell que l'ha escriota;
merda frita
per aquell que l'ha escrita.

(1715/Port Poll.)

Per manso que sia el bou
s'alegra en veure vedella
i un homo en veure femella,
la seva sang se remou.

(1716/Pollença)

Sangrinyol i peu-de-crist,
bé embossau 'vui l'arada!
Quin llaurar per mi més trist,
tan lluny de vós, estimada!

(1717/Pollença)

Totes me diven "Jo, jo".
No sé qui guanyarà el plet;
fa set anys que no ho he fet,
jo no sé si seré bo.

(1718/Pollença)

Una euveia batega, sedega,
llanada, llanuda, cornuda,
va fer un anyell, vedell,
llanat, llanut, cornut, de cap de peus

(1719/Port Poll.)

L'ofici d'eu tafoner
és molt bona si dormia;
però de la nit fa dia
sempre du son endarrer

(1720/Port Poll.)

1713- Voldria excusar l'aparició d'aquestes gloses en aquesta part tan avançada del recull i alhora tan fora de lloc; emperò havien quedat amagades de la resta entre d'altres papers, una vegada les altres havien estat numerades, de manera que feia de mal encabir-les.

1715- La deien a l'escola fa uns vuitanta anys.

1717- Var. a Gin. 56 p.6 vI.

1720- Var. a Gin. 1207 p.219 vII.

Picapedrer no m'agrada
 perque és ofici dolent;
 i en caure de bastiment,
 ja la tenim enviudada.

(1721/Pollença)

A vint-i-dos anys d'edat,
 ja vai perdre la juguera:
 me varen fer molinera
 per moldre escorxa a Ciutat.

(1722/Pollença)

Tenc s'estimat moliner,
 quan no tenc blat, tenc farina;
 sempre m'ho diu, Catalina,
 en haver-ne menester...

(1723/Sa Pobla)

Moliner, amb la molinera,
 que dormireu de descansat;
 fa vent i no heu envelat,
 i ma mare té el llevat
 que li surt de la pastera.

(1724/Pollença)

1724- Var. a Gin. 572 p.85 vII.

En temps de guerre
on ne voit pas de
la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1725)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1726)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1727)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1728)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1729)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1730)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1731)

On ne voit pas de la même façon
les choses de la vie
et de la mort, on les voit
d'une autre façon.
Ainsi, on ne voit pas
la même chose de la même
façon, on la voit d'une
autre façon, on la voit
d'une autre façon.
(1732)

GLOSES ORIGINALS DE SEBASTIÀ ESCALES,
a)BLAIA, de SANTANYÍ.

1725- De referència a la guerra del 16.
1726- De referència a la guerra del 16.
1727- De referència a la guerra del 16.
1728- De referència a la guerra del 16.
1729- De referència a la guerra del 16.
1730- De referència a la guerra del 16.
1731- De referència a la guerra del 16.
1732- De referència a la guerra del 16.

Es veïnat se baraiaven;
 no hi 'via ningun motiu.
 En es coll un bon fusil.
 Ets homos les se't menaven;
 en mataven, en rossegaven,
 en sanaven...
 A dins un pou en tiraren
 personal de viu en viu,
 i a dins Mallorca en mataren,
 a lo menos quatre mil.

(1725)

Som un fii d'En Bernat Batla
 d'es poble de Santanyí;
 a l'hospital del Rosari,
 mon pare se va morir.

(1726)

Quan mun pare se'n va anar
 mos va deixar molt petits
 i no ha pogut tornar:
 per això no serem rics.

(1727)

A nou anys jo ja sabia
 en aquest món es glosar;
 perquè Déu me va donar
 aquesta sabiduria.

(1728)

A deu anys a can Noguera,
 i a onze a Son Simó.
 Lo que em donaven: bastó
 i qualque vegada llendera,
 perquè un vei no considera
 que un jove té juguera
 i no creu ets superiors.

(1729)

Jo en menjaria pa i mel,
 qualque pic sobressada.
 Un vedell m'ha fet sa brava
 es dilluns de sant Miquel.

(1730)

Tenc una vaca criada,
 crec que la poren mirar.
 Ara se'n 'nirà a abeurar
 i llavonses se'n tornarà
 a dins sa seva posada.

(1731)

L'amo un dia l'encalçava
 s'horabaixa a s'hortolà
 i no el va poré agafar;
 i en Tià vai comparar
 que era com un tir de bala.

(1732)

1725- Es refereix a la guerra del 36.

1726- No vaig saber entendre si era batle, vel.la, vetli.

1732- Com anirem veient, En Tià Blaia parla sovint d'ell en tercera persona, i posa, a vegades, el que diu en boca dels altres com si inter-

Aquest vespre, a na Milà,
 vai passar una nit trista:
 botava mata i aritja
 i no em vai veure travelar.

(1733)

Un vespre de nigolada,
 que feia un poquet de vent,
 passant per dins es torrent,
 En Tià feia flamada.

(1734)

Si tenia un duret d'or,
 jugaria p'es carrer.
 No tendrà altre bover
 que siga millor que jo.

(1735)

Tenia una catseteta
 i em poria comandar.
 Per temps mos recordarà
 que dos anys jo vai estar
 a ca l'amo En Damià
 Lleneres de Sa Placeta.

(1736)

En parlar que en renyen dones,
 a mi em pega un tremolor.
 Per devers s'amerador,
 me'n varen passar de bones.

(1737)

N'Aina té bona color;
 jo que els hi he reparades.
 Li daria més besades
 que passes no he donades
 d'aquí a s'amerador.

(1738)

Voltros sou dos glosadors
 que 'nau a l'antigüetat:
 si em posava en es costat
 vos gonyaria a tots dos.

(1739)

Si a Santanyí hei havia,
 com jo un altre glosador,
 m'ha dit En Mateu Racó,
 que defora vos trauria
 i aquí dins se tractaria
 ses gloses un poc millor.

(1740)

---

pretés el pensament dels altres.

1736- Espero que se'm sabrà perdonar aquesta grafia tan poc correcta de caixeta.

1738- Compari's amb Moll (1934: p.38) : "Més uiades he donades..." o amb Gin.784 p.51 vI: "Jo et daria més besades/ que passes no he donades"

1739- Ve ésser això, tot costestant a dos que combatien a un teatre.

A escola no vai anar,
ni tampoc a sa doctrina.
Mu mare viuda tenia
amb cinc infants per la vila.
I mos vàrem llogar p'es pa.
I si jo lletres ne sabia
és cert que retiraria
ets sebre d'un capellà.

(1741)

Sempre fai oració
perque tu puguis tornar,
i en es Rossels saps què hi ha?
un gran pareier major.

(1742)

Si hem d'anar per sa raó
de segon també n'hi ha;
molt bona saó que hi fa,
i mos hem posat a sembrar
amb molta devoció.

(1743)

Es mostatxos com te van
mos ho has d'enviar a dir.
Sa gent que hi ha per aquí
ja no te coneixem.

(1744)

Sa gent d'es poble dirà
"Ara passa un gran senyor"
I serà es pareier major
que en els Rossels hei haurà.

(1745)

Al.lotes, no tenc glosera
perque tenc empediment.
Si vos he de dir lo que tenc
és molta de festejera.

(1746)

Devers es Mussol m'agrada
i en es Rossels habitar;
qüestió de festejar:
cap al.lota som trobada.
Una en tenia d'uiada
i un altre el me'n va robar.

(1747)

M'he fet fer una mudada,
sabates i capell nou.
I ara menos me val
na Bet per sa companyada.

(1748)

-
- 1741- Em digué que aquesta i totes les anteriors les havia fetes quan estava llogat a can Lleneres; tenia aleshores de nou a tretze anys
- 1742-45- Les va fer als divuit anys quan va estar llogat com a missatge als Rossels i les va dirigir a un fill de la casa que estava fent el servei a Cartagena.

Faria qualsevol cosa
 hasta i tot oració,
 per esser es festejador
 de Na Margalida Rosa.

(1749)

Na Margalida Rotgera
 a mi me sol agradar,
 perquè altra jove no hi ha
 en tota aquesta ribera,
 tan guapa ni tan fenera
 i amorosa en so parlar.

(1750)

En s'hivern fa molt de fred
 i se n'han d'anar a escaufar.
 Es molts d'anys li vui donar
 es dia de Sant Francesc.

(1751)

Es molt d'anys li volen dar.
 Es molts d'anys li donaré.
 Déu vulga que l'any qui ve
 els hi puga tornar a dar;
 llavors s'altre any que vendrà
 i tot es temps que viuré.

(1752)

Un jovenet de valor
 quatre cançons li envia;
 i es vespre li agradaria
 i davant vosté ballaria
 un poquet s'esmolador.

(1753)

Noltros vàrem dir un dia:
 quan en Francesc tornarà,
 hem de fer un gran dinar.
 També mos hem de menjar
 una porcella rostida.
 I ha vengut s'hora i es dia
 que en sa nostra companyia
 ell ja torna navegar.
 Déu mos puga conservar,
 que mos ne do bona guia,
 i si a cas s'estrevenia
 que un o s'altre se moria,
 en esser a s'altra vida,
 tots plegats puguem estar.

(1754)

1753- Ball de l'esmolador. És un ball que es feia abans per matances i altres ocasions. Tanmateix ni l'he trobat al DCVB ni al diccionari de la dansa citat.

1754- La va fer quan va tornar del servei militar el fill de la casa.

Poràs dir moltes vegades:
jo som estat embarcat
amb so batalló format,
ses armes apreparades
i tenia poques rialles
perque em trobava en combat;
i a un punt som arribat
que duc ses escorretjades.

(1755)

Déu del cel 'vui no faria
un miracle de valor:
llevar tota sa remor,
sa cosa se compondria
i en es Rossels hi aniria
l'amo principal major.

(1756)

Per Capdepera i Maó,
amb tu jo vai navegar;
sempre me feies estar
de camí en es timó.
Si no em surt bé sa cançó,
sa culpa te vui donar
no em 'guessis volgut mostrar
s'ofici de glosador.

(1757)

Un temps amb tu navegava,
jo vai esser es teu criat.
Per tenir millor es meu cap
es teu capell me posava.

(1758)

Tu ets En Pere Raó
de ses Coves de sa Grava;
pretens d'esser bon patró
amb sa barca dins sa cala,
en estar ben amarrada,
llavò està en es timó.

(1759)

Tu has fet una carrera
de barca sense timó;
igual d'aquell pescador
que per canya du un bastó
i per llinya una llendera.
Tires puu devers Cabrera,
es peix ve per sa vorera,
t'afina i torna arrera,
per por que sa peixatera
no vaia a despatxar-ló.

(1760)

-
- 1755- Al fill que havia tornat del servei a Cartagena. "escorretjades":
bastó de comandament; "dur ses escorretjades" = ser qui mana (DCVB).
- 1757- Li cantà an En Sostre, amb qui va navegar molt de temps.
- 1758- Dedicada també a En Sostre, de qui sempre es va reconèixer deie-
ble i inferior.

Vai dir que no me faria
bon mestre de trencadors,
que d'estiu fa molta calor
i en s'hivern fred tot lo dia.

Per això me convenia
exposar a sa loteria,
gonyar i fer-me senyor.
Estaria molt millor
i al manco no patiria.
Llavò me passejaria
encollat amb en Racó.

(1761)

Es nostre ase és somerí
i du molta fantasia;
senyor vicari, aquest dia,
que el mos voldrà beneir?

(1762)

Ses fadrines quedaran
amb molta pena i tristor;
perque ets seu festejador
a "Larache" el se duran.

(1763)

Jesús , Josep i Maria,
Sant Antoni alabat:
si el Rei a mi em fa soldat
i me trob en cap combat,
enviau-me bona guia.

(1764)

Quan veig que me n'he d'anar
d'es poble de Santanyí,
casi no puc consentir
a tu 'ver-te de deixar.

(1765)

1759- A un mariner.

1760- També a un altre mariner. "llynya" = fil per pescar. "puu" = menja.
que es dóna als peixos per atreure'ls. Es tira a grapats.

1761- "trencadors" a les pedreres de marés, a Santanyí, va ésser molt
important el nombre de gent que arreplegava. L'escoda (segons el dic.
de Fabra, es diu "escodra" a Santanyí.

"En Racó" era l'home de fortuna d'aquell moment al poble.

1762- De quan el varen quintar. Tenia aleshores vint anys.

En Pedro Roig millonari
i en Francisco es peixater
publiquen a un paper
a veure si volen fer
un tant per cent voluntari.

(1766)

De l'etrecitat no me'n queix
i es batle ha fet un bando.
¿que no treu es contrabando
es comprar i es vendre es peix?

(1767)

'trecidat vas malament:
molt de pics no fas claror.
No veus que no tens ravó
de reclamar aquest augment?

(1768)

Un pic és pel cigüenyàl,
s'altre pic per sa corretja;
però Magre se passetja
cobrant es seu capital.

(1769)

Tenim una 'trecidat
que fa molt de mals papers:
volen cobrar tot es més
i no ha cremat sa meitat.

(1770)

Qualque vegada llampega
i fa doble claredat.
Mal vos toc un llamp forcat,
que amb aqueixa 'trecidat
sempre tenim sa negra.

(1771)

Es meu gènit no comporta
tenir aqueixa claredat.
'xò és bo per s'enamorat
que només vol tocar sa porta,
i si sa sogra no s'hi acosta,
és que el té ben confiat.

(1772)

Vivo es Governador,
que tal cosa ha acceptat!
Llavonses s'autoridat,
també s'alcalde major,
que dia tres ha arribat
dins Santanyí sa claror.

(1773)

1766-73- Totes es refereixen al problema de la incipient electricitat
que varen muntar a Santanyí aquells que es dedicaven de sempre a
comandar.

Un temps 'bitava a sa plaça
de taberner i tabac.

I ara me som retirat
devers es molí d'es Saigs
anant darrera una vaca.

(1774)

Quan feia de taberner
saps que era de mal de coure.
Ara, veique no em puc moure,
m'he retirat de bover.

(1775)

Com anaves de bergantes
què eres de mal d'acabar!
I ara, de poc ençà,
per poca cosa t'espantes.

(1776)

De sa brava estic content.
Enguany com a l'any coranta.
Me mena un vedell qui encanta,
li trec cinc litres per tanda:
de llet en té abastament.

(1777)

Uns deu litres cada dia
valen vint-i-un real.
Això és es meu jornal
que estic gonyant cada dia.

(1778)

Ave Maria Puríssima,
concebuda sens pecat
Jes! es lleter, Margalida,
i que es bover ja és arribat.

(1779)

Hortella, ja som aquí,
capell curt roja i blava.
Felanitxera honrada,
ja te començ a coir.

(1780)

Llavò ve sa paretjal,
que tot ho té secaió:
figa roja i aubacor,
llavonses ve sa verdal.

(1781)

1774-79- Les féu a un home que havia estat sempre de venedor de vi i tabac a la plaça. Es deia Es Jeroni d'es Molí d'es Saigs. Es curiós com les posa en boca d'ell.

1780- "hortella" és una mena de figa. D'aquesta fins a la 1785 parla de les diverses espècies de figues mentre ell fa de collidor.

Llavò ve sa "galantina"
que sol esser lo primer;
me n'hi vai amb so paner
i fai sa primera coïda.

(1782)

Figuera bordissot blanca,
ja te començ a coir;
quan jo tornaré venir
te donaré una manta.

(1783)

No tenc tabac ni doblers
ni tampoc tenc alegria;
vaja una puta de vida
que fan es figueralers!

(1784)

La roda de la fortuna
sempre mos va a s'enrevés:
noltros som figueralers,
de cada tres tenim una.

(1785)

Jo som un pastor novell.
Mun pare em fa gordar:
si plou me tenc de banyar
al menos fins a la pell.

(1786)

En parlar que un homo frissa
ha de córrer i 'tropellar.
Si plou me tenc de banyar,
que no som pensat 'gafar
de la Vila sa pellissa.

(1787)

Voldria esser fii d'es rector,
mu mare fos una monja
i es meu padrí un canonge;
i estaria molt millor
que haver de fer de pastor
i banyar-mè com una esponja.

(1788)

1782- "galantina" = alacantina.

1786-88- Les va fer a un fill de Toni Poum (sic) que era pastor. També
aquí les posa en boca del protagonista.

Mun pare es dimatís diu:
poca son i cap a s'era,
i ponyiu fort per sa vorera;
que per mantenir sa barquera,
és necessari es 'nar vius.

(1789)

En es batre sempre 'tropei.
Ben igual d'anar a escarada.
Sa feina en esser sobrada,
de jove fa tornar vei.
I en parlar que han fet es bei,
sa paia una carretada.
I en 'ver-la descarregada,
jo duc s'esquena banyada
i no és d'aigo de cap ribei.

(1790)

Noltros tenim un mulot
que fa voltes per dins s'era.
Qualque pic li don llendera
i no vol arrencar es trot,
perque ell me considera
que es 'ver de cantar dins s'era
a mi em sol agradar poc.

(1791)

N'hi ha que duen sa manta
en es mes de juliol.
I en Lluç Bassa saps què vol?
tots es porcells a cinquanta.

(1792)

Jo me'n vai corrents que fris
Això no m'agrada massa:
es porcells que té en Lluç Bassa
no són a coranta sis.
Ara vos don un avís:
que no són a preu de tassa,
els ha volgut a cinquanta
sense ningun compromís.

(1793)

Tant si són porcells com porcelles,
ha de vendre un poc més car;
perque es viudo ha d'anar
a veure ses bergantelles.

(1794)

Mestre Lluç és una flor
per fer una cantonada.
Emperò damunt s'anyada
és més cabota que jo.

(1795)

1789- A uns petits que els deien de can Rossits. Eren molt menuts i ja havien de fer feina.

1790- "bei" = bell. "fer es bell" = haver acabat el treball de l'era, ne tejar-la.

1792-96- A un revenedor de porcs.

Mestre Lluc ha endevinat
 que enguany ha estat mala anyada
 No té cap fava sembrada,
 ni té ordi ni civada,
 ni té xeixa ni té blat.
 Ara ja li som tornat
 s'honra que li som llevada.
 Paraula que ell haurà dada
 per jo serà escoltada
 per tota una eternitat.

(1796)

Andreu, si estàs bé a l'Havana,
 no frissegues de venir;
 que en esser per Santanyí,
 passaràs més garavana.

(1797)

Santanyí està lo mateix;
 passam sa vida penada:
 feina tota sa setmana
 i es diumenges pocs doblers.

(1798)

Andreu, tu has de pensar
 en ton pare i en ta mare;
 memoris qualque vegada
 també els hauràs d'enviar,
 perquè ells no'n volen tocar
 cap dobler de sa soldada.
 Seràs persona honrada
 i tothom t'alabarà;
 i quan vendràs en arribar
 te daran una besada.

(1799)

Tu tens un claver dorat,
 Andreu, dins Santanyí.
 Jo que te veja venir
 ben vestit i ben mudat,
 amb so capital gonyat
 per porer-lo mantenir.

(1800)

1797- A Andreu Pubil que estava a l'Havana. "garavana" = gana.

1799- "Memoris" per memòries; salutacions, a Mallorca.

1800- "Claver" per clauer.

Tenc un àngel que m'ajuda
 anit en aquest glosat.
 No som com tu, Calafat,
 com que estigues enconat
 de Satanàs de mala fua;
 perque quan ta mare et dua
 amb el dimoni amb cucua
 ja estaves recomanat.

(1801)

Si les me fas de picat
 jo no vui quedar darrera,
 Calafat, ets una estella
 com un tió de figuera,
 que comença a estar corcat.
 I el dimoni et té format
 per fer foc a sa caldera
 perque aquesta ànima teva
 en vida t'ha condemnat.

(1802)

Jo som aquell glosador
 de Santanyí nomenat;
 cap pollastre mai he trobat
 que ~~amb~~^{en} sa cresta m'hagi arribat
 si m'ha picat d'esperó.
 Si voleu conèixer-ló,
 les m'has de fer de picat
 i quan de mi hauràs escapat
 ja poràs dir que has estat
 dins es ventre d'un lleó.

(1803)

Sant Jaume àngel del cel
 apòstol acomodat!
 Que et pensaves, Calafat,
 que era jo com En Miquel?

(1804)

Que no sabeu que un inventor
 qualque pic fa filigranes?
 Un infant que no té mames
 li han de dar biberó.
 Ja tendràs atenció
 de ses paraules humanes,
 pecares dins ses entranyes
 com pots esser glosador?

(1805)

1801-5- Totes dirigides contra En Calafat de Son Servera, glosador que actuava en públic. Aquestes d'En Blaia no van estar fetes a un escenari sinó al pati de butaques, com a espontani, costum molt freqüent quan els combats entre glosadors van ésser tan populars. Volien els mateixos contrincants que el públic hi participés.

Sempre hei ha bo i millor
ja no ho ha de discutir.
Per tot Mallorca poreu dir
que tenen dins Santanyí
homo valent glosador.
Es qui digui de que no
una estona em pot ponyir
i d'aquí demà dematí
mos tocarem s'escarpó.

(1806)

Amb mun pare i amb mu mare,
a davant l'altar major,
feim sa primera comunió
a baix de Déu jonoïades.
Vestida de blanc anava
com un colom de jardí,
amb sa padrina i es padrí
tota joiosa que estava.
Sa gent que mos 'companyava!
Com un àngel xerafi
en el món sigui sortada
i sempre 'nam pel bon camí.

(1807)

Sa sang se'm va gota a gota
perque muda de tassó.
Lo que han fet per sa major
que ho fassem per sa segona.
Na Bel Rigo i Na Coloma
de primera comunió.
Per sa mare d'es Senyor,
molts d'anys siga salerosa.

(1808)

Bel Rigo Segona Escales,
Coloma que el mateix llinatge hei ha
que els han fetes combregar
totes dues ben plegades.
Això són dues germanes,
que Déu les faci honrades,
ditxoses en es casar
i quan es món s'acabarà,
en el cel recomanades.

(1809)

1806- També, com les anteriors, contra En Calafat.

1807-9- A les seves nétes. Una persona que hi havia allí, mentre les
escrivia, em digué: "Li van sortir molt bé, l'homo plorava, sa gent
les recorda."

Noti's com són sovint mal mesurades. La causa n'és que les va com-
posar sense recolzar-se en la tonada amb què normalment fa ni en
cap altra.

Tres alegries hei ha,
no és que siguen sa mateixa
n'hi ha una en es néixer
i s'altre en es combregar.
Sa tercera en es casar
si de s'homo no se'n queixa.

(1810)

Teniu lo que desitjau.
Déu vos ne dóna alegria.
Apreciada sigues, Maria,
que vares néixer dia quinze
i en aquest món seràs Pau.

(1811)

Dia quinze de gener
vares néixer tu Maria;
que no hagin de mester
de tu sa teva saliva.
I si l'hem de menester
molt bé mos pugues servir:
que pugues matar es verí
per l'home, Déu vertader.

(1812)

Coman a Déu vertader
amb salut i llibertat,
amb tants d'anys que he navegat
de jove de mariner.

Ara ja no hi tornaré
que en es retiro som arribat
i amb sa mica que he avançat
de vei jo puc estar bé,
i de tot lo que deixaré
sempre siga apreciat.
Així tenir es cel gonyat
per tota una eternitat
es dia que em moriré.

(1813)

Mai més tornarem sentir
cançons tan bé i natural!
Va morir En Tià Vidal
que era es millor mallorquí.
Ara no pot existir;
i En Escales de Santanyí
s'ha quedat es principal.

(1814)

1810- A la filla de N'Andreu Robeta quan va combregar.

1811- És creeça popular que la saliva d'aquells que neixen el dia de
Sant Pau és bona per curar les picades dels animals verinosos.

1813- A Sebastià Pere Pau, que havia fet de mariner tota la seva vida.

1814- A Sebastià Vidal En Sostre, quan va morir.

Es qui és nat ha de morir
 que aquest món s'ha d'acabar.
 A un judici hem d'anar
 i mos hem de distingir.
 Sabeu quin dia serà?
 Quan el Bon Jesús dirà:
 Companyero, vine aquí
 Es qui se vol convertir
 un àngel del cel serà.
 Qui no se vol confessar
 a l'infern ha de patir.

(1815)

Tant si és home com si és dona
 tant si és gran com si és petit,
 'nem a missa lo seguit,
 escoltar tot es predic
 que mos fan damunt sa trona.
 Qualque confessió bona
 i a combregar qualque pic,
 ànima de cos consumit,
 ja no hi ha cosa tan bona.

(1816)

Qui ha mort i assassinat
 per un dobler de valor,
 lladre i mermulador
 de Déu no tendrà perdó:
 a l'infern serà condemnat.
 Teniu en compte, senyor,
 que hi ha qualque pecador,
 per sa pesseta o es velló,
 consent en morir en pecat.

(1817)

Ja tendràs a sa memori
 es qui és nat i naixerà:
 un dia se'n torna a anar
 de cap a la santa glori,
 a l'infern, al cel o al purgatori,
 segons sa vida que fa.

(1818)

1815- Les deu cançons que vénen ara estan fetes "per a aquell que creu
 o no creu en aquell misteri" em va dir.

A l'ofici som anat
molta de gent que hi havia;
vegem Pasco amb alegria;
al Bon Jesús conforma't
que consentí en morir enclavat
per perdonar es pecat
que en aquest món hei havia
i no hi havia sa dolentia
com ara ni sa mitat.

(1819)

Tu ets nat i moriràs.
Eres brou tornaràs cenra.
En aquest món Déu governa;
domés hi venim de pas.

(1820)

Fent una vida moderna
i en Déu no es vol convertir:
es qui és nat ha de morir,
persona s'ha de podrir,
animal s'ha de consumir,
i s'arbre ha de tornar cenra.

(1821)

Si en aquest món dius mentides
a un ministre de Déu,
te promet que et sabrà greu
en estar a ses agonies.

(1822)

Déu del cel sol comandar
castellà i mallorquí,
i per més no repetir,
en el món tot quants hei ha.
Si amb ell voleu estar,
poquet hem de flastomar,
llavonses hem de resar,
es vespre i es dematí,
quan mos 'xecam de dormir
quan mos n'anam a colgar.

(1823)

El Bon Jesús acabava,
damunt l'espatla la creu,
i la Verònica amb un vel
li va anar a eixugar sa cara.

(1824)

P'es camí de l'amargura,
tres pics caigué el Bon Jesús
perque no poria pus:
sa creu li era feixuga.

(1825)

Trenta anys Déu tenia
quan Satanàs va pecar:
el Bon Jesús varen matar,
també el varen despuiar
(mirau quina dolentia).

Quan es tres claus se sentia,
mirau quin dolor hei havia
sa sang 'ver de derramar.
Moments antes d'acabar,
an el món va comanar
que un altre dia vendria.
Ressussità al tercer dia,
tot lo món va conquistar,
i encara va perdonar
tots es pecats que hi havia.

(1826)

Ses cent cançons d'En Tià Blaia,
aquell que les llegirà,
persona que se'n riurà,
rabi d'ell és que tindrà,
o bé li faltarà,
vergonya a sa seva cara.

(1827)

Ses cent cançons mallorquines
jo he fetes apuntar;
quí les llegirà veurà
Que elles no diven mentides.

(1828)

Un pobre ha de trebaiar
amb sa panxa prima i bruta.
Oh cara fii d'una puta,
no tens xeixa per fer es pa
però en tens per baratar
amb arròs, cafè i sucre.

(1829)

Dius que sa xeixa no et basta,
que l'has 'vuda d'entregar.
Sa dolentia que hi ha,
que vos varen encarnar
de Satanàs de mala casta.

(1830)

Quan sent cantar es ferrerico
tot d'una estic aturat.
Oli no te n'ha faltat,
emperò no l'has pagat
a dotze duros es litro.

(1831)

1827-8- Me les va dir al final de la primera sessió, finalitzades les
primeres cent cançons.

1829- I les que segueixen són contra un estraperlista.

Sa vida és una cadena
rodona pel món mateix:
baula mor i baula neix.
Sa lluenta de doblers,
sa reforçada, balquena,
sa cruiada fa novena;
miseri és lo que hi ha més.

(1832)

En el món que són de molts
que d'ets altres volen xerrar!
I un homo arriba a estar
com una gerra dins mar:
cop d'aquí, cop d'allà,
i es cap darrer se'n va fons.

(1833)

En el món tothom té faltes.
Trobam ossos en es lleu.
N'hi ha que alaben lo seu
i desjecten lo d'ets altres.

(1834)

Sabeu què me sap de greu?
que perposin coses falses.
Tu qui xerres tant d'ets altres,
que no penses en lo teu?

(1835)

De més a més que tenc faltes;
de mi ne fas un abús.
No hi creus en el Bon Jesús
o ho vols fer creure an ets altres?

(1836)

Jo només desitjaria
recto un judici final:
Déu mos das a cada qual
es mal per sa dolentia;
falsos testimonis sien
lo que jutja es tribunal,
per amós es capital
fan aquesta picardia.

(1837)

D'aquí quatre millions d'anys,
Mallorca ha de tornar mar.
Així el món s'acabarà.
Calafat, s'han d'anegar
homos, dones i ets infants.
Passaran barcos alemans,
francesos i americans,
qualque escrui que se vorà,
un an s'altre se dirà:
"Per temps he sentit contar
per aquí hi havia habitants."
I a Santanyí ets ignorants
tot això t'han d'explicar!

(1838)

Se pensen que un glosador
és una bella figura.
Lo que du és molta locura,
per això fa sa cançó.

(1839)

Diven que el món va bullir,
tot va esser un fogueró;
i per mèrit d'un temblor,
llavò la mar va lluir.
I es torrents queden així
per medi de sa blanor.
I es qui diga de que no,
no saps què li has de dir?
que no poren discutir
amb un homo glosador.
I essent que el món és rodó,
el cel el tenim aquí.

(1840)

Qui va esser es dictador
d'aquesta societat;
qui mor i no és confessat,
de Déu no tendrà perdó.
I a dins es meu interior,
essent que es món és rodó,
no hi ha hagut cap inventor
que el cel hagi trobat.

(1841)

Vaia un temps més amorós
que se torna a presentar!
Si no plou més se perdrà
dins Santanyí ses llavors.

(1842)

S'han 'cabades ses riaies,
per temps me'n recordaré:
ses metles de l'any qui ve
ja han quedades espolsades.
Garroves, figues i parres
tot se'n torna an es llenyer.

(1843)

En Tià Blaia mos diu,
si enguany no plou un poc més,
s'acabaran es doblers
i en s'hivern serà s'estiu.

(1844)

De pagès jo no vui fer
perque no vui anar a s'era.
Vai armar una farinera,
i per sa pols no em va anar bé.
I ara m'he fet porquer
i necessit una porquera,
una al.lota molt fenera
i es passar sa vida bé:

(1845)

1842-44- Per una forta secada els anys 1967-69.

1845- A un que es deia Joan Cinto que va comprar una farinera i no li
va anar bé.

Sa meva dona ja bat
 sense era ni carretó,
 però bat amb un bastó
 pegant damunt es sembrat.
 Se bat per necessitat
 I no som bravejador.
 I som un gran trebaiador:
 a jornal tot l'any som 'nat.
 S'aliment no som guanyat
 per farina i pa amb segó;
 i la resta es pagar-ló.
 Què he fet: ho som manllevat,
 sa casa ha perllongat
 i qualque pic sa ració,
 com he anat a comprar-hó,
 amb cap dobler no m'han fiat
 i a ca nostra me n'he anat
 i m'he posat a un racó
 i he dit "Oh Déu meu senyor,
 per Franco s'enganador,
 a Espanya això ha passat."

(1846)

Es dia que em moriré
 hereu te faré d'es deutes.
 I Son Garrot que tant me cerques
 tateix no te'l deixaré.

(1847)

Jo me n'hauria d'anar
 de Mallorca fora penya:
 sa dona sempre me renya,
 i no hauria de tornar.

(1848)

Si a jo tal cosa passàs
 pena seria alegria:
 es poble molt xerraria
 i ella no en faria cas.

(1849)

Fent feina en ets sementer,
 un dia es gec vai cremar.
 Quan a sa dona ho digué,
 casi casi em va atupar;
 i jo li vai contestar:
 saps que t'anirà de bé,
 no tendràs feina que fer
 d'haver-ló d'apedaçar.

(1850)

Suara he sentit contar
qua me tenies una era,
amb sembrat per sa vorera,
i as mig fa un comellar.
Quan es carretó es gra t'encalla,
digues sa bruia que fa!

(1851)

(Tià, a jo m'obligaràs
a fer-ne una de grossera;
és ben ver que tinc una era,
amb sembrat per sa vorera,
emperò tu no hi batràs!)

(1851b)

Tant si és blat com si és xeixa,
com faves de comellar:
com perxa i carretó hi va,
i es gra te torna a encallar,
ara te vui demanar:
quants de mesos està a néixer?
-Sa galina fa bon brou.
Es pollastre per rostir.
Jo sempre som sentit dir
que si és naixent n'està nou.

(1852)

(Jo voldria que bufàs
fins que la terra estàs plana.
sant Cosme i sant Damiana
es caps tots dos los tomàs
i en es cel no hi quedàs
ni un sant per tarambana.
I es sant que estàs de setmana
sa bufeta s'escotàs.)

(1853b)

Jo voldria que bufàs
a tot Mallorca redó;
igual d'un remolcador,
que com una era tot quedàs,
i en biaix partiràs
es Puig de Sant Salvador.
Llavò, per compondrer-ló
que tota la mar hi passàs.

(1853)

1851- La va fer en un glosat tot demanant a Na Joana Cartera, glosadora.
La contesta de la Joana, que me la digué el mateix Blaia, és la que
he escrit entre parèntesi, puix que no és d'En Blaia, i amb el número
1851b.

1853b- És d'En Sostre(vegi's tanmateix Gin, 170 p.356 vII) i la 1853 n'és
d'En Tià Blaia que li respon.

Tià Blaia glosador,
 Guiem Colau i Gustí,
 en acabar de coir
 ses metles de s'eriçó,
 sa madona que deu dir:
 "ja que no tenc es patró,
 que Déu me faça es favor
 de molts d'anys poré venir."

(1854)

Com tu feies de porquer,
 jo ja feia d'hortolà.
 A gordar 'viem d'anar
 diumenge i dies feners.
 Jo ara t'explicaré
 Mallorca així com està:
 qui pot i vol trebaiar,
 un cotxo i molt que té;
 se viu com un cavaller
 i té un dobler per gastar.

(1855)

Aquell anyell de llavor
 pugen un quintal de llana;
 ves a sebre, freixura humana,
 en sopar un batalló
 de sa carn bona i millor,
 ha menjat tot Llucmajor
 al menos una setmana;
 d'una pell blanca i blana,
 en feren un maletí.

Sa mentida bona i sana
 de l'amo En Tomeu Pastor.

(1856)

Jaume Coves, En Tià Blaia
 és un homo glosador
 i t'envia una cançó
 i l'has de tenir anotada.
 Una vida som passada
 amb molta pena i tristor;
 i a lo darrer nostre Senyor
 s'alegria m'ha donada.

(1857)

En dur-me a l'altar major,
 que ja m'han d'aconsolar,
 sa gent d'es poble dirà:
 s'ha mort En Sebastià,
 no farà altra cançó,
 en no esser que nostro Senyor
 el poltès ressucitar.

(1858)

Què diran homos i dones:
 anam a Consolació,
 era un homo glosador,
 era un gust escoltar-ló
 i en sabia fer de bones.

(1859)

S'homo més viu que hi havia
 en es poble de Santanyí,
 sempre som sentit dir
 que va esser en Julià Vila.
 Es farcistes no volien
 que hagués d'esser un escrivà;
 per 'xò el varen matar,
 però (v) homo no ho mereixia.

(1860)

Vendrà gent estrangera
 (supòs de per tot el món)
 per menjar en es comedor:
 bon menjar i bona cuinera,
 per jeure al llit de madera
 i per seure un bon silló.

(1861)

El martell feia murada
 amb molt d'aparelladors.
 Tant senyores com senyors
 duien senaies de grava
 per fer una bona planada
 perquè fos més curiós.

(1862)

Viva la Mare de Déu
 que hei ha a Consolació:
 aixada, càvec i picó,
 han fet una obra de Déu.

(1863)

Tant si és nin com si és nina,
 ben 'ribat i ben vengut.
 Si és nen que sigui sabut,
 i si és nina, sabiduria.
 Salut i molts d'anys de vida
 en aquest món corregut.
 Que no doni mai cap disgust,
 tal cosa desitjaria.

(1864)

1858- "poltès" (sic) per tornés, probablement.

1860- "farcistes" = fascistes.

En aquest món ja no hi ha
glori en aqueixa vida:
patiu p'es fii o sa fia,
es matrimoni se desfà,
hem de sofrir i penar
i prendre per lo que Déu mos envia.

(1865)

Catalina, jo voldria
que gonyasses molts doblers,
que no anasses p'es carrers
amb tanta de pardaleria.

(1866)

Catalina, jo voldria
que agafasses bon partit;
un pobil guapo i ric
de sa feina te trauria.

(1867)

Un temps sentia contar
de dones sense calçons,
i no hi 'via tants de turons
en el món com ara hi ha.
Espanya ha arribat a avançar,
al menos, quinze millons.

(1868)

Molt m'agrada una castanya
i és mala de rovegar.
Ainés tu has d'estar
alerta an En Pep Vellana.

(1869)

Varen fer una professó,
com se'n varen dur a Sant Pere,
de damunt Cala Figuera
cap a Consolació
perque menava temor
a sa gent estrangera.
Dones sense marinera
de no tornar calavera,
de tan mal menar-ló.

(1870)

1866-7- A la seva filla, qui comentà que no li havien agradat.

1869-"turons" = dones prenys.

1869- "Ainés" per Agnès

1870- Es refereix al derruïment d'una ermita on hi havia un Sant Pere,
a Cala Figuera i que s'endugueren a Consolació perquè deien que
feia por als estrangers. Maria Corriola(vegi's més endavant) també
en té tota una sèrie per aquest fet. En aquesta cançó, els darrers
mots em són del tot incomprensibles.

En l'any 1871, quan
se celebrà el referend
sobre la forma de govern,
la majoria dels catalans
votà a favor de la república.

Després d'això, el 1873,
se celebrà una altra
consulta popular, i la
majoria dels catalans
votà a favor de la república.

El 1874, quan se celebrà
la consulta sobre la
forma de govern, la
majoria dels catalans
votà a favor de la república.

Després d'això, el 1875,
se celebrà una altra
consulta popular, i la
majoria dels catalans
votà a favor de la república.

En l'any 1871, quan
se celebrà el referend
sobre la forma de govern,
la majoria dels catalans
votà a favor de la república.

Després d'això, el 1873,
se celebrà una altra
consulta popular, i la
majoria dels catalans
votà a favor de la república.

El 1874, quan se celebrà
la consulta sobre la
forma de govern, la
majoria dels catalans
votà a favor de la república.

Després d'això, el 1875,
se celebrà una altra
consulta popular, i la
majoria dels catalans
votà a favor de la república.

GLOSES ORIGINALS DE MARIA CORRIOLA,
de Santanyí.

1871- Tot plegat, aquest referend
sobre la forma de govern, és el més
important de tots els que s'han
celebrat a Catalunya, perquè és el
primer que es fa amb la participació
de tots els catalans, i no només
de la classe política.

Amb aqueixes eleccions
han fet molta propaganda;
molt d'encaje i molta randa
i mantilles a millons.

(1871)

Poríem tornar a votar
unes altres eleccions
i acabarien d'entrar
tots els que han quedat fellows.

(1872)

Els dies no són tots d'uns,
hi ha de tota manera.
I amb tanta de comandera
no clarien ets embuis.

(1873)

Estic farta de ministres
i farta de Centro-unió;
i farta de comunistes:
m'embafa es televisor.

(1874)

En tenim una pandilla
que comanden per aquí:
s'endurien Santanyí
si no estàs 'ferrat a s'illa.

(1875)

Tenim es capitalistes
que tots volen es plans millors
i llavonses repasses llistes:
que pag es treballadors.

(1876)

Es manllevar és bo de fer.
Es doblers són per deixar.
Però hem de sebre primer
qui és que els ha de tornar.

(1877)

Uns diven es comunistes,
altres es republicans;
i són es capitalistes
qui tenen es capitals.

(1878)

1871- Tot aquest seguit de cançons es refereix a les eleccions generals últimes. La novetat d'aquestes va fer que la Maria quasi no donés importància i memòria a d'altres que ella havia fet anys enrera.

1872- "felló" = "descontent". L'etimologia popular li atribueix, actualment, l'origen en la forma castellana "fallo" (!).

Varen fer una processó
per damunt Cala Figuera.

De quan s'enduïen Sant Pere
a damunt Consolació

Sant Pere era pescador
i el mos varen desterrar
i ara l'han fet ser ermità
a damunt Consolació.

-Sant Pere, estau desterrat
a damunt Consolació!

Vós amb ses claus heu quedat
i ets clero guarda ets sarró.

-M'ha feta perdre sa moca,
girat de cap an es vent;
han de dur es meu monument
dins sa capella que em toca.

Si no jo rebentaré,
si no em duis a Cala Figuera
a dins sa meva capella
de pedrenc santanyiner.

(1879)

M'agrada molt prendre es sol,
a sa vorera de mar;
però per anar a segar
que hi vagi En Joan tot sol.

(1880)

Jo verenee en es portal
i disfrut com una vaca,
amb un duro a sa butxaca
i ets homos a fer jornal.

(1881)

Això és En Joan Fogó:
es meu homo és un fogó
i jo som una corriola,
si ell me toca sa viola
jo li palp es gorrió.

(1882)

Sa cotorra no té dents
i a poc a poc el s'envia.
Jo trob que el te deixaria
(si ell no s'empegueïa)
dues hores o més temps.

(1883)

1879- Aquesta cançó explica el fet, que també canta En Tià Blaia, de com s'endugueren la imatge de sant Pere, a la marina de Santanyí, a damunt Consolació, una ermita muntanyenca i apartada.

"sa moca" em va dir que significava el cap, l'enteniment.

1880- En Joan és el seu marit, Joan Clar, a) Fogó; de qui veurem també un centenar de cançons.

Ses voreres embossades
de pedres, llaunes i cartons;
si tot mos tornàs millons
'nirien més llimpiades:
en fariem de grapades
per dins tots els regalons.

(1884)

Es Bon Jesús me va dar es do
de sebre fer cançonetes.
Feim-nos netes ses cunetes,
de tot fei-ne un fogueró;
que si es meu do fos de pessetes,
jo vos faria es favor.

(1885)

Amb aquesta serradora,
es carrer sense asfaltar,
i ara es llum que mos tremola,
mos han 'cabat d'arreglar.

Si sa diada és ventosa,
sa pols anirà i vendrà;
serà una cosa horrorosa
si no ho vénen a arreglar.

(1886)

Es porrerenc va venir
a arreglar es llum un dissabte,
i em va dir "serà un desastre
lo que tendreu per aquí"

(1887)

No pretenc d'esser poeta,
anc que hagi fet sa cançó;
però com que tenc sa raó,
és per això que l'he feta.

(1888)

En Franco du sa camia
amb traus i no du botons:
s'ha passat p'es seus coions
que a les deu sigui migdia.

(1889)

Això és sa gran hipoteca
que en Franco mos va deixar:
a uns va omplir sa butxaca
i a s'altres ho va buidar.

(1890)

1884-85- Fa referència a la brutor que hi havia a Cala Figuera i-Santanyí.

"regalons" = els llocs on la terra es confon am la mar.

1886- La nova serradora apagava els llums cada vegada que es posava en
funcionament

1887- Es Porrerenc és el llanterner que va venir a arreglar aquest pro-
blema del llum.

An es carrer d'es Pontàs
 l'he començat a glosar.
 Començam p'es cap d'allà:
 hi habita l'amo en Jeroni
 i a sa perdiu li dóna vida.
 Llavò ve na Miquerilla,
 que és més morena que blanca,
 llavonses ve na Santa
 que tot lo dia ripunta,
 llavonses ve madó Punta
 que tot lo dia està dreta,
 llavò ve madó Jaumeta
 que tenen un cusset blanc
 i na Francisca Capblanc
 que no va mai per sa vila,
 llavò ve en Jaume Vila,
 que té una fia grollera,
 llavonses ve madó Solera
 que no li agrada es covent
 llavò en Jeroni Calent
 que fa una casa molt mona
 i llavonses ve na Polla
 que sap dir qualque mentida
 llavò madó Margalida
 que li agrada molt es pa blanc

i llavò ve en Joan Capblanc
 mestre de picapedrer,
 llavò ve en Rafel Piquer
 que afaitava amb un raor,
 llavonses ve can Cerdó
 que son cusset nom Piroll,
 llavonses ve en Maiol
 que tot lo dia redola,
 arriba a ca na Corriola
 que tonen mula i borrico,
 i llavonses ve en Juancito
 que li agrada molt menjar bé,
 llavonses ve en Jaume Soler
 que té un bon paladar,
 llavò ve mestre Baltassar
 que no li agraden ses faves,
 llavonses ve en Joan Sales
 que viu amb una gran senyora,
 llavonses ve madó Solla,
 que li agrada molt es meló,
 a damunt tenc Simon Cerdó
 qui té dues polles rosses,
 i es glosat ja està acabat
 fet de dues bones mosses.

(1891)

1891-Vegi's com aquest fet, aquesta manera de fer, és pròpia de la poesia popular més antiga. Es un costum que trobem als trobadors i que, per exemple, he recollit a Menorca a una glosada que nomena totes les possessions d'un redol.

Sa perruca me varen comprar.
 Aquests dies l'he cobrada.
 Per això vos fai cafè
 i així tos l'haurem brindada.
 Déu vulgui que l'any qui ve
 torn venir aquesta alemana.
 Jo la tenc hospedada
 a ca nostra si convé;
 si agafa cap borratxera
 i me deixa sa cabeiera,
 un banquet vos faré.
 -Maria, per llogar-tè
 vares tenir una cambuixa;
 per això és que brindaré
 amb tots voltros sa perruca.
 I s'enhorabona et vui dar,
 sa darrera brindada.
 No voldria sa alemana
 la tornàs venir a cercar.
 -Si la venia a cercar
 quedarà ben esculada.
 Li diré "la vai cremar
 a dins una llamarada,
 i de sa cenra cremada
 per tot la vai escampar,

per porer menjar un bon pa
 dins sa xeixa que hai sembrada.
 Mal se presenti amb en Franco
 sa perruca reclamar
 diré: "tu que no la'm vares dar
 davant es batle i es Largo?".
 -Tu ja retreus es govern
 i també s'ajuntament.
 Maria, això és violent,
 es batle se'n temerà
 i mos denunciàrà
 i ho passarem malamant.
 Seria un pas indecent
 si li cabussàs un ca:
 els mals de cap que tendrà
 si li ve a reclamar
 els quatre bitllets de cent.
 -Ja no importa parlem més,
 trob que porem acabar,
 perquè crec que ja no hi ha
 ni perruca ni doblers;
 Doblers de sa cabeiera
 fa estona que els he gastat
 i molt ben aprofitats:
 vai comprar una paraigüera.

(1892)

1892- Aquest fet, una anècdota familiar, explica molt bé el caràcter de na Curriola: sembla ésser que varen tenir llogada al pis de dalt una alemana que tot el dia estava èbria i que per manca de diners àdhuc els furtava els seus licors. Va venir l'autoritat per repatriar-la i com que no tenia diners per pagar el lloguer doncs va deixar com a

El rei moro vos envia
lo que li heu comanat;
i si en res s'ha descuidat
vos ho durà un altre dia.

(1893)

El meu homo bat ses faves
dins s'era amb so carretó;
i jo me'n vai d'excursió
amb so camió d'En Sales.

(1894)

Jo ets infants deixaré
per anar amb tranquil.litat;
i trob que disfrutaré
de passejar per Ciutat

(1895)

En Joan Sales enmig
que pareixia es gorà
i mos haurà de passejar
anc que no tenga desig.

(1896)

Son pare de na Maria
troba que això fa coió,
'ver de perdre tot lo dia
per anar a sa professó.

(1897)

En Suárez se va menjar
seixanta-set paperetes;
eren d'esquerres i dretes
i l'endemà no va cagar.

(1898)

El papa Jaume II
era fii d'un altre papa
i sa mare una beata
sa més reputa d'es món:

(1899)

Mos anam d'excursió
a fer una gran passejada;
totes són una monada
i totes de lo millor.

(1900)

---

penyora la seva perruca. La Maria, tan punt varen marxar les autoritats
va anar a vendre la perruca i amb els diners convidà tots els seus
amics a berenar i es va comprar també una paraigüera.

1893- Als seus fills per la diada dels reis mags.

1894-96 i la 1900 tracten d'una excursió en autocar a Ciutat.

Jo no me'n falta millons,
amb poc me sé conformar:
quatre gloses i cançons
i es meu fii bo per tirar.
Mos basta per disfrutar
'ver sortit tots campeons.

(1901)

Sa moixeta ha fet moixons,
han nascut tots falangistes,
quan han obert ets uions,
tots han estat comunistes.

(1902)

Na Xula suca i mufa,
no la vui ni la voldré;
en anar-me li diré:
vaca, roca, rica, ruca.

(1903)

L'amo En Llorenç vos dic-vós,
sempre em seny amb sa mà dreta:
no m'espanta cap geneta
ni cap animal feroç.

(1904)

Fai cançons en castellà
també en fai en mallorquí,
i si voleu cap en llatí,
les puc fer que el sé parlar:
"Gurnaipama fatarnaju
estarnajou gustarnar,
gurnai gurnai gurnai,
gudnai gudnai"

(1905)

Ta mare que te mira,
oh que ets de guapa i humil;
si ve vestit de civil
treu-li una altra cadira.

(1906)

Sa figuera no vol treure,
ja no menjarem pus figues;
i noltros no porem seure
perque no mos treis cadires.

(1907)

-Mu mare, sa poma em cou.
-Idò, posa't-hi pedaços.
- Mu mare, no vai d'embarassos
m'estim més un pardal nou.

(1908)

1901- El seu fill va ésser campió de tir al blanc.

1903- Em digué que era de la seva padrina.

1904- A un que li deien en Geneta.

1902-El primer vers n'és un de tradicional (Gin.6 p.3 VII).

1908- Seva, segons ella. De fet, amb el seu marit, han anat sovint a

En es carrer d'es Pontàs
varen sonar una bocina;
va sortir na Catalina
i se'n va anar amb so Nas.

(1909)

Mestre Cosme fariner,
amb s'abric acampanat,
de Manacor a Ciutat
i de cas jutge an es corté

(1910)

Mestre Cosme fariner,
ja heu tengut una novia;
dau honra a sa vostra fia
i es poble us voldrà bé.

(1911)

Que no t'hi 'vies enclòs mai
en les portes de Jesús?
Tant que no callaves mai
ara no diràs res pus.

(1912)

Mestre Cosme fariner
i sa seva mestresilla
i sa senyora Nofrilla
i l'amo en Nofre també,
han trebaiat un paper
i l'han estès per la vila.
Pensaven quedar bé
dant culpa a na Catalina.

(1913)

Ses columnes manllevades
molt de disgust te daran,
i domés te serviran
per tirar-te coionades.
Fins que les m'hauràs tornades
ses cançons no acabaran.

(1914)

Ets una valenta polla,
de ses més fines que hi ha;
te varen ensenyar
en es gran hotel de Sóller.

(1915)

Sa Pobla pels foguerons de Sant Antoni.

1909-14- Conta la fuga d'una cosina de Na Maria que va ésser molt cercada per familiars seus i veïns. "so Nas" era un cotxe de lloguer a Santanyí amb el qual va fugir. "Columnes manllevades" es refereix a l'honra que aquestes sustenten. És evident que els pares d'ella li estaven llevant l'honra, en aquest sentit.

Es meu fii has engegat.
 Ell te degué dar es motiu.
 Ben contenta pots estar
 si no te va espenyar es niu.

(1916)

Sa guerra ja s'ha acabada,
 ets soldats no han vengut
 i han quedat ben fotuts
 amb aquesta enremeiada.

(1917)

Me va dir en Toni Ros,
 un dia a dins ca seva,
 que si canvia de femella,
 nos pega d'en dos en dos.
 Li va dir En Joan Clar:
 "Tu m'has dit una mentida
 tres en tengueres un dia
 i no vas enrevenar."

(1918)

Es meu homo "En Paridet",
 d'es carrer de Felanitx,
 que quan el tenc dins es llit,
 sempre me diu que té fret.
 Jo an això vui controlar
 i li peg mala grapada
 i li ve s'enrevenada
 i llavò el tenc de consolar.
 Quan li pega sa tossina,
 i ja està a punt d'arrojar,
 jo li don sa tovaïola
 perquè se puga torcar.

(1919)

Jo tenc es cap a adobar
 i també sa cerveiera;
 a jo em diven na Fustera,
 i som bona per glosar.

(1920)

1917- "enremeiada" per solució. Potser extret de remei.

1919- No parla del seu marit. És una cançó que posa en boca d'altre,
 en aquest cas d'una dona eficaç.

Al.lota, jo t'ho vui fer,
si ho vols amb sa meva cuca;
és una barra de sucre
que trob que te vendrà bé.

(1921)

Un dia en una reunió,
se repartí un melón
y una grandiosa sandía.
Yo le ofrecí una tajada
a la única casada que había,
y ella respondió asustada,
muchas gracias caballero,
estoy de luto y no puedo
comer cosa colorada.

(1922)

Santanyí tiene el honor
que naciera en esta villa
una poetisa de humor
que es toda una maravilla.
No se le ha hecho justicia
a su saber y talento.
Merece como primicia
le hagan un monumento.

(1923)

En la calle Rafalet,
ha pasado un caso raro,
que de una casa una hija
con su novio se ha fugado.
Su padre es un trigue malo
y su madre una leona;
hasta el jués se ha empeñado
que den a su hija la honra
debe el pueblo reclamar.
Dios es justo y poderoso
y no los podrá perdonar.

(1924)

1921- Va ser el seu sogre qui li féu la cançó mentre recollien ametlles.

1922- Tant ella com el seu marit, en tenen moltes de castellanes. Me'n digueren ben poques quan s'assabentaren que només en cercava de catalanes. Les cançons en castellà tenen una gran audiència per exemple, a Sa Pobla, als foguerons. Es canten amb tonada diferent i fan de bon glosador.

1923- Li feren a la Maria. Emperò no sé (no ho vaig anotar tot i que m'ho va dir) exactament l'ocasió ni el motiu.

1924- La va fer una tia seva des de Buenos Aires.

Unos dicen la verdad
y otros dicen que es mentira;
declarando la tempestat
que la gente no sabía.

(1926)

En los ríos y en los mares
dicen que hay tiburones;
y en el Gobierno, ladrones.
El primero es Suárez,
que se lleva los millones
en diferentes canales.

(1927)

Un gordo que presumía
de ser un gran orador:
un asesino y ladrón
que Franco ya lo tenía.

(1928)

Van sacando a relucir
los robos y los delitos;
esta clase de ministros
no tendrían que existir.

(1929)

Es una gran ladronía
que hay en el estado mayor.
Tendría que fabricar jabón
para ducharme cada día.

(1930)

Ara tenim es menescal
que vol fer molts de millions;
i sa dona feia es fions,
empleant es seu pardal.

(1931)

Es qui vol esser torero
ha de sebre toreiar;
i jo a tu t'he de comprar
una barca de recreo
i te poràs recrear.

(1932)

Un dia per Formentor,
vai trobar una estrangera;
va tenir una forradella
com un plat de fer trempó,
i és ben ver que es meu canó
li va servir de cuera.

(1933)

1926-30- Aquestes van ser les primeres cançons que em digué En Fogó. Les va compondre quan la moció de censura que va presentar el PSOE a les Corts. El fet que estiguin en castellà tan sols vol dir que en aquesta llengua era com ho sentia per la TV i així doncs havia de contestar. Això no vol dir que no en tingui també de castellanes.

Jo amb so glosar molt he rigut;
he glosat sense barreres,
si no he traspassat fronteres,
és perque no he volgut.

(1934)

Per la Cala una em cridà
i me va dir en espanyol:
si es teu pardal està bo,
me podries barrinar.

Jo li vai dir, estrangera,
un mal vespre m'has trobat,
no se posa enravanat,
no deu tenir barrinera.

Idò, deixa'l-me tocar
i hei jugaré una mica,
la cotorra avui me pica,
tenc ganes de barrinar.

Vet'l aquí, aquí està,
però no el malmanetgis,
no el mestrenques amb ses dents
ni amb ses ungles pessigant.

(1935)

Era una al.lota molt jove
que a jo se va dirigir:
has de venir a jeure amb mi
i em lleparàs sa cotorra.

Aquest trebai te faré
si tu has de disfrutar,
però es temps que et lleparé,
tu no m'has de compixar.

(1936)

Un altre pic me passà
que estava fent sa llepada,
i jo amb sa boca badada,
tota la vai engospar.

Va esser una cosa salada,
ben igual d'aigo de mar;
i de llavonses ençà
tenc sa llengo escalivada.

(1937)

Una rossa vai boixar
i va tenir sa poma negra;
i de llavonses ençà,
sa cuca encara em batega.

(1938)

1935- "mestrenques" = no el me trenques; la "s" és un afegit d'En Fogó.

1938- Aquesta figura a Maner (1979) És important que hi ha unes sis o set cançons més a aquest cançoner i que En Janer Manila manllervà quan En Fogó cantava en públic a Sa Pobla. L'autor m'ho digué enfadadíssim; pensi's que ell vol publicar (té ja una plagueta que incloca al final) perquè vol que la gent sàpia qui va ser En Joan Fogó.

Si volies, Catalina,
jeure amb jo tota una nit,
te grataria més d'un pic
per sa teva pegellida.

(1939)

Ca na Maria Corriola
tenen un petit minyó,
nét d'en Toni de son Coves
i nét d'en Joan Fogó.

(1940)

Mos diven que hem d'olvidar
però ells no olviden res;
volen xocolate espès
i es cafè que no sigui clar,
un habano per fumar
i un brandy Carlos tres.
Si trobes que això no és res,
meiam lo molt que serà,
un obrer no pot 'guantar
ni anc que sigui un gran pagès.

(1941)

Si el món pogués canviar,
i fer-li una llamarada
i es traïdors de dins Espanya
a tots porer-los cremar,
no tornarien enganar
ni cap germà ni cap germana.

(1942)

Jo li hauria de posar
a dins la seva cartera,
i quan fregàs sa vorera
tot d'una se va arrufar.
Me pareix que va trobar
cascarrulla o costrera,
o era sa cremallera
que sa mare li posà.

(1943)

Mos vérem un altre pic;
ella anava molt pintada
i sa cotorra inflada:
ho havia fet tota sa nit.

(1944)

1939- En Fogó la va repetir dues vegades més tot canviant "Catalina"
per "Magdalena" primer i "M. Rosa" després per fer rimar amb "pate-
na" una vegada i l'altra amb "viola".

1940- Pel naixement del seu nét.

1941- "habano" i "barndy" els transcriu com a mots castellans, com a pro-
ductes d'un determinat tipus de mercat. "meiam" = "mem"

1942- Enganyar vol dir en aquest context violar.

Jo vai quedar astorat
 en veure aquella inflor;
 i' vai dir: crec que en Fogó
 no el posarà enravenat.

(1945)

Tenia ses mames negres
 de tant que els hi havien xupades,
 i ses cuixes i ses cames,
 tot eren taques vermeies.

(1946)

Sa cotorra era ben seca
 de tant de treure i posar.
 Li va dir en Joan Clar:
 "de tu se faça punyeta"

(1947)

Sa dona em diu torrenyoles
 cada dia en dinar;
 perquè ets obrers han de pagar
 es deutes damunt ses hores.

(1948)

Tothom pensa en sos doblers.
 A ca nostra no hi ha.
 És causa d'es taverners
 i també d'es botiguers:
 cada mes volen pujar.

(1949)

Souvenirs i carreteres
 divenen que han de construir;
 lo que volen és omplir
 sa butxaca o ses carteres.

(1950)

En Rafel 'via firmat
 per 'planar s'ameredor;
 per dur-se'n un milló
 dins es cotxo embolicat.

(1951)

Vol fer doblers d'es veïnat
 perquè heu té a éscarada;
 es temps que ha estat dins sa Sala
 a tot Santanyí ha robat.

(1952)

1948- "torrenyoles" = poca cosa; de fet es dedueix per context.

Jo també ho tenc firmat,
quan governador seré,
d'eixamplar es seu carrer;
això és sa veritat.

(1953)

Quan vai esser soldat,
era d'infanteria de marina,
i és ben ver que tenia,
en es vespre i en de dia,
es fusell apreparat.

(1954)

Jo trob que he de rebentar
sentint aquestes cançons;
i es pardal me sortirà
de dins es sac d'es calçons.

(1955)

Me va venir s'ocurrenci
de fer-li de jonoions;
i quan feia sa penitenci,
me va pessigar es coions.

(1956)

Li feia dins un sembrat
a davall un garrover;
dues hores li vai fer
perque estava enravenat.

(1957)

Sa dona sempre se'n riu
com me veu que jo duc mudes
per empaltar sa perdiu;
però si aferra en tendré dues.

(1958)

Ella estava en es balcó
i jo de baix la mirava,
i sentia es gorrió
que de per tot s'estufava.

Em va dir: davallaré,
Joan, espera una mica,
si es teu pardal te pica,
jo amb sa mà el te gratré.

(1959)

1956- És una variant d'en Fogó a una de molt popular i grollera.

1959- "gratré" per grataré.

Un día estaba perdido;
una cascabel encontré,
me dijo: "yo te salvaré
por enseñarte el camino"

Me llevó en su cabaña
que había una flor
y también un senador,
un ladrón de nuestra España.

Este será roído mañana
si no me entrega el millón;
aunque me pida perdón,
lo enveneno mañana,
y no habrá en España
tanta basura y pudor.

Española y español,
escritos en el paro obrero,
una excelente solución,
¿quién será el pagador
y quién tendrá el dinero?

(1960)

Ella estava a s'enrevés
i es forat no li trobava;
es gallet jo li xupava
volia que llepàs més.

(1961)

Quan vai sentir aquella olor,
es pardal s'enravenà,
i el va haver de rebatjar
amb s'aigo teba d'es grifó.

(1962)

Va sortir En Blai Bonet
perque el vessen cada dia,
ben canviat de camia,
anant brut i anant net.

La hi faré de ben grossera
(pentura s'empegueirà)
de pagès no sap treballar,
per fer-li mal sa collera.

(1963)

1960- "pudor" = mala olor. Una lectura castellana ho faria estrambòtic.

1961- "gallet" forma popular i grollera de clitoris.

1962- "rebatjar" , rebaixar d'aigua, esbandir.

1963- Aquest Blai Bonet no és l'escriptor. És també de Santanyí i té la companyia d'autobusos més important (em sembla) del poble. Va ser qui em presentà en Fogó. Ambdós es coneixen força i aquell l'admira fort. Vull dir que la cançó no du més que amorosa ironia.

"collera", on són els testicles o collons.

Amor innocent.

Joveneta, si no et 'grada
és perque no ho has provat.
Si tens un enamorat,
un dia en el teu costat,
que siga guapo de cara,
en 'ver fet sa festejada,
anc que el duga ben tapat,
sa roba estarà abultada
i a sa punta de sa fava,
d'una gota que ha amollada,
hei ha un poc d'humitat.

Alguns pics m'hi he trobat
duguent taques p'es calçons
i ben inflats es coions;
no poria caminar
el 'via de remenar,
amb tots es dits i sa mà,
per falta d'una cotorra.
Ella se trobava jove,
sempre volia mirar;
li bastava s'afinar
un jonoi o una cuixeta
i posar-se com una escopeta
ja a punt de disparar.

Voràs com t'agradarà,
quan tu sigues casadeta:
sentiràs sa cotorreta,
en veure sa perdiu dreta
del teu homo, s'obrirà;
lo que més desitjarà,
tancar-lo dins sa catseta
i jugar-hi una estoneta
i amb ella disfrutar.
És ben ver que és sa jugueta
sa millor d'es crestià.

(1964)

A tu et diven l'amo en Toni,
de Lluçmajor nomenat.
Me sembla que ets batiat
d'una gota de pixat
de les putes del dimoni.

(1965)

Es Dijous Sant de la Cena,
Cristo va fer testament;
va deixar l'Església plena
d'un arbre que s'anomena
el Santíssim Sagrament.

(1966)

1964- "remenar" = masturbar-se. "ella se trobava jove" es refereix al seu penis. "catseteta" forma popular i dialectal de caixeteta.

1965- Del seu pare, En Joan Clar i Clar.

1966- Encara que sigui ben diferent de la resta és original seva

Diven que s'amor primera
deixa una rel en es cor;
i jo dic que és sa darrera
que la m'ha deixada a jo.

(1967)

Ses purgacions primeres
que hi va haver en aquest món,
va ser es Beato Ramon
qui barrinava someres.

(1968)

A Sa Pobla vàrem 'nar
a pegar dues bramades;
cinquanta me varen dar
i les vàrem 'nar a gastar
a can Pubil en taiades.

(1969)

A Sa Pobla tenc cartell
que no se pot igualar;
i s'arma un gran barruell
quan hi va En Joan Clar.

(1970)

S'ajuntament de Sa Pobla
és d'es millors que hi ha;
tot d'una que vai arribar
ja em varen convidar a beure.

(1971)

Me varen autoritzar
per cantar-ne amb sa ximbomba;
tot d'una m'hi vai posar
i vai estendre plaguetes;
tothom 'llargava sa mà
i me donaven cent pessetes.

(1972)

Un dia em va dir es forner,
que jo estava dins ca seva,
Joan, m'has de fer una camella
per pegar a s'UCD
i a tots les pegaré
i les rompré qualche costella:
en so pegar vai enrera
i així m'esbravaré.

(1973)

1969-72- D'un any (1979) pels foguerons de Sant Antoni a Sa Pobla. Les
plaguetes que venia eren un recull d'una sèrie que intitulà Es Confí
d'En Joan Fogó. Can Pubil és una carnisseria.

1973- Hom pot veure com canta aquesta cançó a una cinta de Vídeo
on el vaig poder filmar.

Es meu nom és Joan Clar,
alguns me diven Fogó,
vai anar a sa presó
quan sa guerra començà.

(1974)

Detengut devers es Gas,
tancat dins un lloc comú,
me vai dir "estic segur,
d'aquí no t'escaparàs".

(1975)

Allò era molt estret
i en Jaume Moro patia,
perque damunt ell tenia
en Julià es gavet.

(1976)

D'allà dins vàrem sortir
a les fosques p'es carrer;
arribàrem a la fi
a dins el rei Jaume I.

(1977)

Per tot varen registrar,
calçons, gec, peus i camia;
a jo em varen decantar
tota sa plata que tenia.

(1978)

Jo vai esser conduït
a un quarto com un celler,
i vai estar tan bé,
vai dormir tota sa nit.

(1979)

A les sis del dematí,
quan tocaren sa diada,
tot el meu cos s'allargava
de nàusees que vai tenir.

(1980)

Mos daren per berenar
aigo negra que bol·lia;
i a tots mos pareixia
que era un pixat de ca.

(1981)

1974- Fins a la cançó 2048 comprèn la relació de la seva presó tot just començada la guerra. La composició és posterior en uns deu anys i algunes de les gloses encara més. El record és tanmateix viu per a ell.

1975- "Es Gas" la fàbrica de gas que hi havia als alentours de Ciutat. "lloc comú" l'escusat.

1976- En Jaume Moro va ser un company.

Quan va venir es migdia,
que jo no duia sabates,
mos daren dues pàtates
i un poc de carn qui podia.

(1982)

Jo pensava en sos doblers,
no los poria emprar;
mos donaren per sopar
d'es migdia lo mateix.

(1983)

Cada dia era pitjor;
sense ganes de llegir,
és molt trist haver de dir
"mos faltava lo millor"

(1984)

Un paísà meu vengué
i poguérem conversar;
i a mu mare va avisar
que hi havia en Joan Clar
dins el Rei Jaume I.

(1985)

De per tot anava brut
amb molt de pèl per sa cara;
i mu mareta estimada
ja me creia ben perdut.

(1986)

Ja feia trenta-i-un dies
que jo estava tancat;
i d'es meus ningú sabia
si era mort o enterrat.

(1987)

Jo vai sortir per pixar,
m'acompanyava un soldat,
i així vai veure Ciutat
i es Saboià bombejat
d'es mando republicà.

(1988)

Aquell aparato quedà
a dins s'aigo de costat;
no el pogueren emprar
perque quedara espenyat.

(1989)

1977- "Es Rei Jaume I" va ésser l'edifici que habilitaren com a presó.

1988- Es Saboia era un vaixell bombejat que quedà capgirat al mig del port.

Es vespre, casi dematí,
mos volgueren traslladar;
així és que vai estrenar
s'almacén de can Mir.

(1990)

A les deu del dematí,
dugueren molts de colxons
i també almoadons;
així se pogué dormir.

(1991)

Jo no'n tenia cap,
i no era jo tot sol:
sense manta ni llençol
i de cada part es veïnat.

(1992)

Estava perdent sa moca
i es pèl de damunt es cap;
pareixia una lloca
que vint dies ha covat.

(1993)

Passaren moltes setmanes
i seguíem lo mateix,
sense tabac ni doblers,
però sí moltes de ganes.

(1994)

Ja era prop de migdia
que a tres mos varen mollar;
en Toni Jaume quedà
perque es papers no tenia.

(1995)

Es dia que vai sortir,
cas meus pares vai anar;
mu mare se va aferrar
i jo res vai porer dir.

(1996)

M'enviaren demanar
i presentar-me per soldat;
infanteria de marina em tocà
i en es corté vai estar
fins que vai esser embarcat.

(1997)

1990- Un magatzem de gra (per estrenar encara) que el varen habilitar
com a presó.

1991- No sé com podria haver transcrit "colxons i almoadons"

1992- "es veïnat" = "el company" , en aquest cas, que dormia al seu costat.

Anava amb un destructor
que estava molt artillat;
i jo sempre marejat
amb bonança i amb maror.

(1998)

Un paisà me'n vengué,
jo estava damunt s'escala,
em va dir "et fotré una bala
i trob que et foradaré".

(1999)

Era un presumit sergent
que a ses galtes me pegà;
i jo en terra el vai tirar
i va quedar inconscient.

(2000)

Quan va estar espavilat,
amb sa cara molt banyada,
amb sa pistola m'apuntava
aquí en aqueix costat.

(2001)

Jo an aquest li gonyava,
amb ell m'havia provat,
però jo estava fermat
i sa cadena no s'allargava.

(2002)

Era un fii d'en Munà,
vivía en es carrer d'es Born;
crec que avui tots morts són
i Déu del cel el perdonarà.

(2003)

Dos fusils amb baionetes
a jo me varen 'puntar;
ses mans me varen fermar
i me varen traslladar
a dins uns fossos a Illetes.

(2004)

Tres hores jo vai estar,
dins un quarto a les fosques;
només sentia ses mosques,
no gosava respirar.

(2005)

1993- "sa moca" = el cap.

1996- Aquesta acaba la primera de les detencions.

1997- Aquí comença quan va ser cridat a files.

1999- Explica la baralla amb un sergent que va ésser la causa que tor-
nés a presó.

A' s çap de tres dies vengué
 un homo ben trajeat,
 me va dir "què és que ha passat"
 jo li vai dir "L'hei contaré
 i així l'enteraré
 per què ets sergent m'ha pegat"
 (2006)

Quan tot l'hei vai haver dit,
 ell va quedar conformat,
 em va dir "seràs processat
 damunt això que has dit."
 (2007)

A la fi vengué es procés.
 Dos anys me varen posar
 i los vai 'ver de passar
 sense tabac'ni doblers.
 (2008)

Un poquet me vai 'primar
 amb so menjar molt poquet;
 es cafè sempre era fred
 i es xocolata molt clar.
 (2009)

Molts de pics vàrem menjar
 moneatos es migdia,
 i es vespre se repetia
 es moneato per sopar.
 (2010)

A les set d'es dematí,
 un tassó d'aigo bollida,
 i algun la repetia
 per no haver pogut dormir.
 (2011)

Jo vai fer molta de llatre,
 pauma blanca i pintada;
 vai fer una senaieta
 per dar-la a mu mareta,
 sí, mu mareta estimada.
 (2012)

Jo vai passar d'hortolà
 amb dos companyeros més,
 per anar an es garrovers
 i ses garroves 'plegar.
 (2013)

2009- Encara és a presó militar. Les següents parlen de la seva situa-
 ció i dels seus successius trasllats, feines i petites anècdotes.

També anàvem a nedar
si es soldat ho volia;
me record que es primer dia
casi casi em vai 'negar.

(2014)

Un camió se'n vengué
i jo vai esser traslladat;
me varen dur a Ciutat
a s'escola d'es Rei Jaume I.

(2015)

Aquí vai estar molt bé,
ben begut i ben menjat
i també molt ben tractat
p'es comandant d'es corté.

(2016)

Això poc temps va durar;
amb aquesta llibertat
me tornaren traslladar:
me dugueren a Enderrocat.

(2017)

També vai estar molt bé,
dormia tota sa nit,
hei vai trobar un amic
que me va dir molt petit
"manda'm i te serviré"

(2018)

Jo a ca seva estava,
jo era ets seu pareier;
per això no olvidaré
ni ell ni pare ni mare.

(2019)

Era Pasco dematí
i jo m'havia rentat;
vai tornar esser tralladat
altra volta a can Mir.

(2020)

N'hi 'via de coneguts
i altres que no coneixia;
per totes parts hei havia
veis i joves ajeguts.

(2021)

2017- Es Cap Enderrocat. Allà hi havia una fortalesa.

Es director me cridà
i tot d'una me va dir
"Tu sortiràs de can Mir,
si tu te vòls canjear".

(2022)

Dos mesos això durà,
i a jo no me deien res;
me deien "serà un malentès,
o te varen enganar".

(2023)

A la fi me varen mollar;
condicional me donaren,
an ets civils 'via d'anar,
amb ses lleis que me posaren.

(2024)

Però vai estar molt bé:
cada dia a foravila
i es meu cos reprenia;
era lo que 'via mester.

(2025)

Jo tenia una madrina
en es poble de Santanyí;
però no poria partir
si es permís no tenia.

(2026)

Es comandant d'es corté
per jo va esser un amic;
em va dir "permís te daré
si vols anar-te'n qualque pic".

(2027)

Cada diumenge partia
per veure aquella estimada;
és ben ver que m'agradava
i era sa meva madrina.

(2028)

Amb ella me vai casar
i sempre hem estat molt bé;
però un defecte té:
que sempre vol comandar

(2029)

2026- "madrina" de guerra.

2029- Es refereix a qui és la seva dona, la Maria Corriola, amb la
qual es va conèixer tot cartejant-se i enviant-se cançons.

Però jo la deix anar
i així fai lo que vui;
també qualche pic l'embui
amb so beure i es fumar.

(2030)

Un amic meu jo tenia,
era un tal Guiem Gayà
i quan el varen trobar
ja estava a s'agonia.

(2031)

Aquell amic el rentà
fins que va estar ben net
i casi caigué de ple
com va veure en Guiem Gayà.

(2032)

Un metge amic va tenir
i tot d'una l'hei va contar
que tenia en Guiem Gayà,
i si tu els vols curar,
a ca meva has de venir.

(2033)

Aquell metge el curà,
tot pareixia haver anat bé
però un inimic tengué
que tot heu va vigilar.

(2034)

A sa Falange heu va dir,
i tot se va preparar;
anaren an es cap de mar
a tots tres les varen 'gafar
i los dugueren a can Mir.

(2035)

En Guiem jo coneixia
quan estava a Lluçmajor,
me dava qualche lliçó:
jo lletra no ne sabia.

(2036)

Això passà més d'un pic,
jo sempre ho recordaré:
que amb so tabac dins es paper,
mos quedava adormit.

(2037)

2037- Es refereix a en Guiem Gayà, que ja era gran quan el varen empresonar i per això s'adormia de cansat ja com era.

Moltes coses li passaren
 (de ferro devia esser)
 a pa i aigo el posaren,
 lo que vos dic és ben ver.

(2038)

Jo me creia que era mort
 tenguent aquella sofriments,
 coranta anys és molt de temps
 si no tenen molta sort.

(2039)

Eren les onze del dia
 quan a jo me varen mollar;
 a ca nostra vai anar,
 mu mare no em coneixia.

(2040)

Mu mare me preguntà
 què era lo que jo volia;
 sa paraula no me sortia
 i a ella me vai aferrar

(2041)

Damunt jo ella plorà,
 me va banyar sa camia,
 perque em sos seus braços tenia
 es cos i sa fesomia
 d'es seu fii en Joan Clar.

(2042)

Això ho ha dit En Fogó
 i és ver que ho ha contat.
 Ha dita sa veritat
 maldament li fes tristor.

(2043)

Quan jo vai estar assegut,
 an es guàrdia vai preguntar
 si coneixia en Joan Clar
 de Lluçmajor detengut.

(2044)

Ell era policia armada
 i jo també acceptat.
 Sa causa va esser mun pare
 que va dir a s'encarregat.
 "aquest nom ha d'esser esborrat
 perque no vui que se'n vaja".

(2045)

2043- Aquesta és la que acaba la sèrie. Tanmateix, les quatre que següen (2044-47) són part d'un episodi que potser començà tota la història. Aquest policia armada ho era del ban republicà i abans, està clar, de l'"alzamiento" a l'illa. L'escena succeeix en un cotxe: "Quan jo vai estar assegut" a dins el cotxe, va intentar parlar sense que els altres ho notessin.

En Penedé em va dir "calla,
ara no puc conversar,
a Lluçmajor tenc d'anar
i conversaré amb ta mare"

(2046)

Escriure és per demés,
sa carta no arribarà;
dins sa butxaca em posà
tabac i uns quants doblers.

(2047)

Sempre he tengut suplici.
Això és sa sort d'en Fogó:
sis anys grossos de presó
i prop de dos de servici.

(2048)

A jo també em 'gradaria
un pic esser diputat
i trob que més d'un hi hauria
que lo primer que diria:
"en Fogó sempre està gat".

(2049)

Tots dirien lo primer:
"Aquest homo no serveix,
sempre ha estat un trist pagès
i li falta es batxiller".

(2050)

Jo voldria esser un dia
d'Espanya es Governador
i me dirien "el senyor:"
dues coses ja tendria,
i si volia un milló,
an el ric el robaria.

(2051)

Assalten bancs cada dia
per dur-se'n es capital:
més d'un ric paga es jornal
per fer-se sa fetxoria.

(2052)

A sa famili Fogó
la coneix molta de gent,
les 'grada més s'aigordent
que prendre comunió.

(2053)

2046- En Penedé és el policia.

2053- És del seu pare, traginer i que, per gust només, muntava tothom
al carro quan tornava de Ciutat i així feien molta de broma tots
els que hi anaven.

Coïnt rucce la que Friera
sol rebre solques juncada;
la que soliti la Carliana,
alaria a quedar amantada.

(2054)

De quin rucce solc agra
que se tregat solit, Maria,
he solint que el solc porta
i que se solc solc se varia.
De se solc solc se solc varia
solc solc solc solc solc varia,
que solc solc solc solc varia
solc solc solc solc solc varia.

(2055)

la que a vós vos agra,
solc solc solc solc solc agra,
i solc solc solc solc solc agra,
solc solc solc solc solc agra.

(2056)

Amb aquesta tres anys de guerra
solc solc solc solc solc guerra;
a un li agra solc solc guerra
i a un altre un fill a solc guerra.

A Calvià en el canotari,
solc solc solc solc solc canotari,
per les solc solc solc solc canotari,
solc solc solc solc solc canotari.

Erro tres persones juntes
que foron solc solc solc juntes,
i a Calvià en el canotari
juntes solc solc solc juntes.

No vos agra, guerra solc,
que a solc solc solc solc guerra,
que solc solc solc solc guerra,
que solc solc solc solc guerra.

Molt m'agra solc solc guerra,
qui va solc solc solc solc guerra.

GLOSES ORIGINALS D'EN GUIEM DE LA
BOMBA, del PORT DE POLLENÇA.

Josip Brut de el seu son
solc solc solc solc solc son;
i l'autor d'aquesta solc,
un solc solc solc solc son.

(2057)

solc solc solc solc solc son.

Coint roses la que frissa
sol rebre colque punxada;
la que salti la bardissa,
alerta a quedar embardissada.

(2054)

Oh quin sòmit més amarg
que he tengut anit, Maria,
he somiat que et 'vies morta
i que ja mai més te voria.

Jo no sé si em convendria
més vorè't baix la mortaia,
que vorer-te qualque dia
amb un altre estar casada.

(2055)

La cara a vós vos somriu,
denota sempre alegria,
i teniu el dolcíssim nom
el dolcíssim nom de Maria.

(2056)

Amb aquests tres anys de guerra
casi tothom té per contar;
a un li mataren son pare
i a un altre un fill o bé un germà.

A Calvià en el cementeri,
hi tenc un cunyat enterrat,
per les bales del feixisme,
ell va esser assassinat.

Eren tres persones juntes
que foren assassinades,
i a Calvià en el cementeri
junes estan sepultades.

No vos cregueu, germans meus,
que a ell jo l'hagi olvidat,
que ferides com aquesta
no es cloven tan aviat.

Molt m'agradaria sebre
qui va esser el malentranyat
que a la carretera d'Illetes
va assassinar el meu cunyat.

Josep Brut és el seu nom
del qui fou assassinat
i l'autor d'aquestes gloses,
un servidor eu seu cunyat.

(2057)

2054- "esser embardissada" es diu d'una noia enamorada.

Mon cor esclata de pena
 quan per ca nostra passau;
 els que petits vós tenguéreu,
 tan sols no els-e vols mirar.

Si hi ha qualcú de ca nostra
 que estiga en el portal,
 com aquell que nega un deute,
 el vostre cap acalau.

Perque no vos recordau
 en passau sense dir res;
 quan los braços de tots noltros
 vos varen servir de bres.

Tots dos amb mi dormigueren,
 això sempre podré dir,
 quan éreu petits tenguéreu
 los meus braços per coixí.

Quan me n'anava a dormir,
 vostra careta besava;
 i entristeix el pensar-hí,
 porque ja no ho puc fer ara.

No olvidau els vostros avis
 que ja tenen el cap blanc;
 pensau que de les vostres venes
 en portau la seva sang.

A la boca el menjar
 els vostros avis vos donaren
 i també conversar
 a tots dos vos ensenyaren.

Quan es va veure a la mort,
 les va dir la vostra mare,
 amb aquests dos fiets meus
 els heu de cuidar, mu mare.

Pensant sempre en vostra mare,
 amb gran amor vos cuidà,
 aquella bona fadrina
 que avui no gosau mirar.

Ella de sentiment plora
 quan vos sol veure passar
 i espera que arribi l'hora
 de porer-vos abraçar.

(2058)

2058- Parla d'un fet familiar. Uns cosins seus marxaren de casa amb el pare i aquest els prohibí de tornar tenir relacions amb els seus.

Fixau-vos si basta poc:
 perque l'endivi no em 'grada,
 ni els raves ni els ravenets,
 no em puc casar, germanets,
 amb l'al.lota que més m'agrada

Jo ho crec que ho provaré
 una i una altra vegada,
 i a menjar la bejocada
 jo crec que em 'costumaré.

I si ho faig així tendré
 qui me trempi l'ensalada
 i em cogui la bejocada
 que no em 'grada i menjaré.

Menjar a ella li agrada
 ametlons envinagrats,
 jo, melons ben acertats,
 quan sigui la temporada
 Que no serien excuses
 d'aquest de mal-pagador
 que per no dir-me que no
 m'hagués tret les verdures?

Si és així, prompte ho sabré,
 jo l'arribaré a cansar
 i a haver-m'ho de dir ben clar
 jo crec que l'obligaré.

I quan m'ho hagi dit tendré
 motiu per no tornar-hí
 ni tan sols "'diós" dir-lí
 en trobar-la pel carrer.

(2059)

Oh fii meu apreciat,
 nit i dia pens en tu.
 No me consola ningú
 des que tu t'has embarcat.
 Damunt jo hi duc dol posat,
 no me'l pot llevar ningú,
 domés podràs esser tu
 es dia que hauràs tornat.
 Pens en aquelles besades
 que dins es llit et vai dar,
 tu sols no et deu recordar,
 i en el meu cor estàn gravades;
 sempre les tendré gordades
 fins que te voré tornar.
 Ses festes varen passar
 enguany amb poca alegria,
 fii meu perque no et tenia
 i no et vai porer mirar.
 Mos hem hagut de conformar
 que Déu te protegiria
 i l'any qui ve et tendria
 a sa taula per dinar.

(2060)

Es ta mare que t'explica
 sa seva vida quina és:
 sense tu jo no tenc res
 i amb tu ja seria rica.

(2061)

Catalina, amb sa mà et don
 aqueixa memorieta
 vendrà a esser aquella floreta
 que dus an es panteó.
 Me pareix que les voré
 tots es qui em vendran a veure
 i jo estaré dins sa tomba
 i allà descansaré.
 Emperò descansaré
 amb sa meva companyia
 que se'n va dur s'alegria
 per tot es temps que viuré.
 Com me diran adiós,
 me posaré a plorar
 perque voldria tornar
 a ca vostra a vorer-vós.

(2062)

2060- Al seu fill quan era a la guerra.

2062- La té feta per quan ella mori. No la coneix ningú.

Es dia que em moriré
un ram de clavells voldria
i he pensat en tu, Maria,
si ho vols fer i te cau bé.

(2063)

Com que és el nom de Maria
i es molts d'anys te vui donar,
que sempre puguis estar
amb sa teva companyia,
amb salut i alegria
i pugueu disfrutar
i amb Bernat per companyia
que no vos pugui faltar.

(2064)

ARMONIA MUSICAL DE CATALUNYA VELLA SAIGON.
D'EN ALBERTS.

Si vols saber quanta cosa tens
en la teua casa a ningú
no cal dir la paraula
que t'ha de servir de vent.

(1888)

Sempre diré tot lo que veig
perquè en poble s'ha de saber
tot el que passa per la vila,
perquè jo sóc d'aquí.
En casa de la meua mare
a l'hort de la meua mare
hi ha una vinya
amb vint-i-dos arbres.
En l'hort hi ha vint-i-dos
arbres de fruita, i en la vinya
hi ha vint-i-dos ceps.
En la casa hi ha vint-i-dos
habitants.

GLOSES ORIGINALS DE CATALINA VIDAL SALOM,
d'ES LLOMBARDS.

De la papavina.

Si la papavina de l'hort
se n'ha de pagar tres,
perquè a la papavina
hi ha un any que hi ha
i se n'ha de pagar tres.
La papavina de l'hort
se n'ha de pagar tres,
perquè a la papavina
hi ha un any que hi ha
i se n'ha de pagar tres.
La papavina de l'hort
se n'ha de pagar tres,
perquè a la papavina
hi ha un any que hi ha
i se n'ha de pagar tres.
La papavina de l'hort
se n'ha de pagar tres,
perquè a la papavina
hi ha un any que hi ha
i se n'ha de pagar tres.

Tot quan nos hem de menjar
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina
ens de la papavina

(1888)

En la casa de la meua mare
hi ha una vinya
amb vint-i-dos arbres.
En l'hort hi ha vint-i-dos
arbres de fruita, i en la vinya
hi ha vint-i-dos ceps.

Si vols sebre quants anys tenc
no ho demanes a ningú:
aquell compte el pots fer tu,
amb quinze més en tendré cent.

(2065)

Sempre faig tot lo que puc
perque es gènit m'ho comporta;
tant si vai dretà com torta,
per cap jove m'escarruf.
La Mare de Déu de Lluc
m'ha dada la salut forta.
Si feia fred m'abrigava
dava s'esquena an es vent,
es llevant i es ponent
ni es mestral, res me tombava,
perque encara me trobava
forta i molt diligent.

(2066)

Jo de lletra en sé molt poca
però encara me conform,
perque ses dones que són
com jo no toquen pilota.

(2067)

De la pagesia.

Si jo hagués de tornar néixer
i es camí pogués triar,
saps a on voldria anar?
dins un camp que hi hagi xeixa
i no em faltaria es pa.

Vai trebaiar setanta anys,
sempre dins la pagesia,
rompent terra cada dia,
sense manetes ni guants.
Es call de ses meves mans
ja no em desapareixeria.

A deu anys vai començar
a entrecavar amb sa padrina;
ella em deia "hala, Maria,
el tai no saps agontar".
Qui té xeixa tot l'any
pot fer ses llesques gruixades,
camaiots de bon tamany.
Tot quan mos hem de menjar
sust de sa pagesia:
cafè i llet per cada dia,
pa i xuia per berenar,
un bon cuinat per dinar,
vi i fruita no faltarà.
Tot això molt s'aprecia.

(2068)

2065- Amb aquesta, que havia feta ja feia uns quants anys, va acabar
el centenar llarg de gloses tradicionals que em digué, tot dient:
"Ja en tens un missal".

Gener i febrer que trabava
 i es març per lo mateix,
 i en es 'bril un bon feix
 de cogula jo portava,
 i llavò an es mul les dava
 i estudiava lo mateix.
 I en es maig a segar vaig,
 i en es juny sa falç dins es puny
 i coïem p'es consum
 i per vendre un bon raig;
 i es juliol damunt s'era,
 que fa tanta de calor,
 no em feia por sa brutor,
 ni sa pols ni sa suor,
 per tenir pa a sa pastera;
 i es 'gost que és tan calent
 a coir metles anava
 damunt s'ametler pujava
 i així em tocava un poc es vent;
 i es setembre, fos com fos,
 a coir figues anava,
 ne'n coïa una somada
 de paretjals i aubecors;

i s'octubre ja és 'ribat,
 per envant escampar terra,
 no em venia gens esquerra,
 tot ho feia de bon grat;
 novembre és es prencipal
 per anar a sembrar ses faves,
 venga un bon paner de faves
 i d'abono un bon poval;
 es desembre esterrossar,
 que és es temps de sembrar xeixa,
 perque tenga més bon néixer,
 per pa bo porer menjar.
 I ara anc que treva no hi van,
 sa xeixa tornarà jui
 si venen es pa de lluny.
 Idò, ja s'arreglaran!

(2069)

Sa nostra religió
 jo crec és sa verdadera
 perque mos ve de Sant Pere
 i encara té successor.
 Sa d'en Lutero, no,
 perque no em 'grada gaire:
 ell la va començar a l'aire
 i cau igual que un fibló.

(2070)

2067-"Les dones que són com jo" és a dir, de la seva condició social.

2068- A partir de "qui té xeixa tot l'any..." és una glosa tradicional.

2069- "juí" = juli.

de la casa de la gran senyora
perquè era tanta la gent
que no hi havia espai per
a cap dels que hi havia.
(2071)

Però ara ja no hi ha
de la gran senyora
que ho havia fet tot
perquè la gent no ho
(2072)

Ja no queda res més
de dir de la gran senyora
perquè va morir i ara
no queda res més.
(2073)

de la gran senyora
que ho havia fet tot
perquè la gent no ho
havia fet tot.
(2074)

Però ara ja no hi ha
de la gran senyora
que ho havia fet tot
perquè la gent no ho
havia fet tot.
(2075)

GLOSES ORIGINALS DE MADÓ TERESA ROQUETA,
dels MOLINS DE LLINARS, POLLENÇA.

2074- La primera part, que s'altre gent n'havia ja dit el terme de
Pollença, no podia haver pas més, la resposta, no ho podia jo
dir, de fet, el meu pare no deia mai més. En tot cas, la resposta
que corresponia a la família.
"Almenys", que n'ha fet sempre jo he dit, en tot cas, la resposta
que significava "jo he dit".

Jo ja no te puc servir
perque som veia i ruada.
Cerca-la determinada,
neta i arromangada
i que tengui un bon coixí.

(2071)

Noltros som els mariners
de la patrona Rafela;
mos ne venim terra terra
perque hem agafat poc peix.

(2072)

Ja no seràs net meu,
ja m'ho ha dit la meva fia,
perque va passar i sentia
que deies "vatua Déu".

(2073)

-De davant Cala Figuera
un adió's te vai dar;
no sé si te va arribar,
Catalina Magranera.

-Tothom qui m'enquantra em diu:
Magranera que festeja
un jove misseretge
que se diu Ignasi Niu.

(2074)

Diumenge quan vai goitar,
amb lo cap en eu carrer,
vai dir "Déu meu vertader,
aquesta anyada qui ve
desgraciats n'hi haurà.
Eu gra més gran passarà
per les maies de l'erer
i no mos convedrà escampar
la farina p'eu carrer.

(2075)

2074- La primera part, que d'altra gent m'havia ja dit al terme de Pollença, no sembla potser pas seva. La resposta, no ho podria jo dir. De fet, el seu pare es deia Ignasi Niu. En tot cas, és possible que correspongui a la família.

"misseretge", que m'ha fet sempre pensar en mig heretje, em varen dir que significava "jove presumit".

Si pel cas s'entrevénia
per dins Algaia passar,
preguntar p'en Capellà;
si pot vos servirà
amb qualquevol cosa sia
amb la dona que té allà,
doncs que en vui recortar
un radelet com en mà
que de davall la cania.

(2075)

Se nava dona la't fiaria,
si la vols la't que deixari
doncs que en vui recortar
un radelet com en mà
que de baix de la cania.

(2077)

Si doncs és un radelet
que no dona molta alegria
si no el veig jo cada dia,
com que no tingué capellà.

(2076)

Jo vai andar caminant
seixant anys sense parar,
a davant un creu de fusta,
a dins un temple sagrat.

Però l'honra que me donà en pà
davant la cort de l'arxibisbe.

(2078)

2075- Per raons que ara no vénen al cas, sempre he hagut de dilatar la recerca de les cançons del qui va ésser un dels principals glosadors ara aquest segle. En Llorenç Capellà, pare d'En Kingo Revulgo, pseudònim de Pere Capellà. Les tres primeres cançons que hi reproduïxo són variants d'una pretesa, per tota constata que a un glosat un dia va fer En Capellà. De fet és una glosa gens significativa de la seva personalitat.

2076- En Llorenç Capellà va anar per tot Mallorca glosant amb En Bontre de San Conces. Va ésser al fill d'En Bontre qui es dignà que essent el petit va viure amb En Capellà després a En Bontre. en mig d'un glosat que li assigna per a poder dir alguns glosos en lo qual està en dels del públic que va ésser a en Bontre i Capellàment contra d'En Capellà per fer que marxés l'arxibisbe del seu fill. L'honra, doncs, en va aixecà tot d'una a Pere.

GLOSES ORIGINALS D'EN LLORENÇ CAPELLA,
d'ALGAIDA.

Si pel cas s'estrevenia
per dins Algaida passar,
preguntau p'en Capellà;
si pot vos servirà
amb qualsevol cosa sia
amb la dona que té allà.
Només que em vui reservar
un redolet com sa mà
que du davall la camia.

(2076)

Sa meva dona la't fiaria,
si la vols la't puc deixar;
domés me vui reservar
un redolet com sa mà
que du baix de la camia.

(2077)

Sa dona té un redol
que em dóna molta alegria;
si no el veig jo cada dia,
com que no tenga consòl.

(2078)

Jo vai esser amenaçat
sofrint una causa injusta,
a davant una creu de fusta,
a dins un temple sagrat.
Però l'homo que no està en pecat
davant la mort no s'assusta.

(2079)

2076- Per raons que ara no vénen al cas, sempre he hagut de dilatar la recerca de les cançons del qui va ésser un molt important glosador ara aquest segle, En Llorenç Capellà, pare d'En Mingo Revulgo, pseudònim de Pere Capellà. Les tres primeres cançons que hi reproduïxo són variants d'una pretesa, per tots, contesta que a un glosat un dia va fer En Capellà. De fet és una glosa gens significativa de la seva personalitat.

2079- En Llorenç Capellà va anar per tot Mallorca glosant amb En Sostre de Cas Concos. Va ésser el fill d'En Sostre qui em digué que essent ell petit va viure com En Capellà demanava a En Sostre, en mig d'un glosat, que li obligués per a poder dir aquesta glosa en la qual ataca un dels del públic que va ésser a un escamot d'afusellament contra d'En Capellà per fer que xerrés l'amagatall del seu fill. L'home, contà, es va aixecà tot d'una i fugí.

LS DE SEBASTIÀ VIDAL, a)SOSTRE,

GLOSES ORIGINALS DE SEBASTIÀ VIDAL, a) SOSTRE,
de CAS CONCOS.

Segons ets sant sa capella,
segons s'església, es portal;
segons s'aguiat, sa sal;
segons sa truita, sa pella.
Calafat, ets una estella
de molt mal material.

Ets com s'ase d'en Rafal,
que en veure bous s'encamella
i en parlar que sent esquella,
li pega s'idea aquella,
quan tu veus un davantal.

(2080)

En el món tots som germans
creats d'una mà divina
que mos guia i encamina
per esser bons cristians.

Però voltros, capellans,
predicau per tots els sants
i acabau amb sa bacina;
comprau autos i benzina
amb sos doblers d'ets ignorants.

(2081)

Es ca d'en Frissa ja frissa
que s'acabi es moviment,
perque diu que sa talent
molesta més que anar a missa;
i l'amo és tan impertinent,
que li dóna qualche pallissa
per fer-lo anar més calent;
i diven que el tracta més malament
que a' s rojos sa gent d'Eivissa.
Si es ca d'en Frissa sabia
qualcú que el volgués comprar,
a ca l'amo en Damià
es vespre no hi romandria,
perque diven que el fa estar
penjat p'es coll tot lo dia.

(2082)

M'agraden ses pomes fluixes
per jo que tenc poc barram;
m'agraden ses que se fan
en es forcat de ses cuixes.

(2083)

2080- Composta en un glosat, a S'Alqueria Blanca.

2081- Durant un glosat públic amb En Capellà d'Algaida, En Sostre va fer aquesta glosa tot aprofitant el llinatge del seu oponent per anar contra el capellà que els havia llogat el local. Com és natural, el capellà no els tornà a llogar la sala.

2083- Al mercat de Cas Concos a una dona que venia pomes.

Com amic me vui prestar
a oferir-me a vós, madona;
si sa filla no està bona
i ho voleu, la puc curar,
lleialment, sense faltar
a lo que diu es capellà
quan predica dalt sa trona.
Sa guiterria per vós sona
madona, i heu de ballar.

Sa virtut que em donà Déu
molt bé la vui conservar;
a sa filla la vos vui curar
i d'es trebai no em demaneu preu,
i si li cur es mal seu,
sense cap cèntim cobrar,
vos volia demanar
vós si em curareu es meu.

Es meu mal és mal covat,
mal que ja em ve de si,
quan m'aixec es dematí,
molts de pics sòlec tenir
un nirvi engalavernat;
si teniu res bo estorjat
que m'ho pugueu reblanir,
ja m'ho direu en tenir
un moment de llibertat.

Es mèrit que té en Vidal
no l'ha après en cap lectura,
és que li ve de natura
tenir aquest do especial;
cura de mal de queixal
sense donar cap untura
i si és mal de calentura,
calma es dolor ben igual.
Quatre cèntims de tancar
fort ses portes d'es carrer;
dos reials d'entra un poc més;
tres pessetes d'engronsar
i devuit cèntims d'esperar
que venguin es passatgers,
i, en cas que ningú vengúes,
de nou tornar a començar.

(2084)

Ets guapa com una perla
i fina com un fil d'or,
i més blana que una merda
que l'han feta just llavò.

(2085)

Sant Antòni, beneïu
ets sembrats que facen via,
que si En Duran se moria,
trobaríem lluny s'estiu.

(2086)

2084- Un dia que va anar a Sineu a dur un viatge d'albercoc sec, una dona que era una mica glosadora li demanà amb una glosa, remei pel mal de queixal de la seva filla.

2086- En Duran representa, personificada, la imatge lèxica de "ja en duran quan una mare responia al seu fill que li demanava pa o altra cosa.

Aquesta glosa era molt coneguda als alentours de Felanitx, Cas Concos i Santanyí, tothom l'atribuïa a En Sostre i deia que era del temps del raccionament.

Se mena el nou guerrera
 com a falcó de ciutat;
 per més d'una brçada
 que s'ha plagats amb un cap.

(2087/Port Poll.)

Així meu, no meu estat
 a mit barrina bona;
 de barstans la dona
 amb un siurell cap per cap.
 I quan ho ha capguardat,
 no l'he donat que no sona;
 no tenc siurell ni tenc dona
 ni si estic arreglat.

(2088/Port Poll.)

Ara és hora, corat meu,
 de plorar i fer combat;
 no et 'guenyes enaparat
 de lo que no era teu.

(2089/Port Poll.)

T'hun pont d'avora l'ase
 perquè aprenguis a dur basti;
 i si vols guanyar la basa,
 mai no et plangis un arrast.

(2090/Pollença)

Me diuen el Sen Sarnia
 perquè aplog busques tot l'any;
 qui fa i calla, qui fa i calla,
 sempre ha tingut molt de gany.

(2091/Pollença)

-Mestre Julià Amorós,
 vos que sou un roder fi,
 no em fariu un basí
 per poder cagar-n'hi don?
 -Escoltau, mestre Babon,
 vos no fareu un sens falta,
 i tindrà la vereta alta,
 per poder cagar-n'hi don.

(2092/Pollença)

La molineta
 d'eu molinet meu
 ha fet la bugada
 sense cap llençol;

perquè no l'he sirugada

perquè no ha fet mol.

(2093/Port Poll.)

ALGUNES MÉS

2089- Var. a Sig. 1647 p. 100 v1.

2091- El Sen Sarnia, possible corrupció de Sarnia; la idea no és nova,
 va ésser la Carme Hieru qui l'apuntà.

Jo maneig es meus guerrers
com a feixos de civada;
i fan més d'una braçada
que tots plegats amb un mes.

(2087/ Port Poll.)

Amic meu, no heu estat
a una barrina bona:
he baratada la dona
amb un siurell cap per cap.
i quan ho he capguardat,
me n'he 'donat que no sona;
no tenc siurell ni tenc dona
mira si estic arreglat.

(2088/Port Poll.)

Ara és hora, coret meu,
de plorar i fer combat;
no et 'guesses enamorat
de lo que no era teu.

(2089/Port Poll.)

T'han posat devora l'ase
perque aprenguis a dur bast;
i si vols guanyar la basa,
mai no et planguis un arrast.

(2090/ Pollença)

Me diuen el Sen Senaia
perque apleg busques tot l'any;
qui fa i calla, qui fa i calla,
sempre ha tingut molt de guany.

(2091/Pollença)

-Mestre Julià Amorós,
vós que sou un roder fi,
no em faríeu un bací
per poder cagar-n'hi dos?
-Escoltau, mestre Rabent,
vos ne faré un sens falta,
i tindrà la voreta alta,
per poder cagar-n'hi cent.

(2092/Pollença)

La molinereta
d'eu molinet nou
ha feta bugada
sense cap llençol;
i no l'ha eixugada
perque no ha fet sol.

(2093/Port Poll.)

2089- Var. a Gin.1647 p.100 vI.

2091- El Sen Senaia, possible corrupció de Sèneca; la idea no és meva,
va ésser la Carme Riera qui l'apuntà.

Sa molinereta
 d'es molineret
 ha feta bugada
 i no m'ha dit res.
 Jo també en faré
 i no li diré;
 i si me'n du sa roba
 no li rentaré.

(2094/Santanyí)

Jo voldria que plogués
 confits i metles torrades,
 fadrins a carretades,
 un de guapo i l'altre més.

(2095/Pollença)

I que no sabeu, germà,
 que per tot tresquen les rates?
 haguésseu desat les saques
 i ara tendríeu el gra.

(2096/Pollença)

POSES MALLORQUINES EN CASTELLÀ

GLOSES MALLORQUINES EN CASTELLÀ

Todos los que cantan bien
 beben vino y aguardiente;
 y yo, como canto mal,
 bebo agua de la fuente.

(2097/Sa Pobla)

Morenita, tu moreno
 ha pasado por aquí
 y ha preguntado por tí,
 con disimulo muy bueno.

(2098/Pollença)

No soy Dios ni puedo serlo,
 ni nací de Virgen madre;
 pero dejando mi ser,
 puede que llegue a ser
 hijo del Eterno Padre.

=La farina.

(2099/Inca)

Somos cuatro jovençanos
 no queremos dormir solos,
 no tenemos matalassos
 ni cossinos ni llençolos.

(2100/Pollença)

Tu que estás en la finestra,
 yo que estoy en el carrero;
 tírame un bocí de pano,
 de damunt s'escudellero.

(2101/Pollença)

Esta noche ha plogudo,
 ha fetos los campos mollos;
 ahora estamos fotudos:
 fanco fins a los jonollos.

(2102/Pollença)

Fué un Expléndido en España,
 i un Veterano en África;
 vino a la península
 y se hizo Fundador;
 se casó con l'Asturiana
 y la Iglesia no nombró
 como Decano de España.
 La gente dice
 si llegará a Centenario,
 hay que dice que a 103,
 y Dios lo protege para que llegue
 a coñac 501.

(2103/Port Poll.)

Si quieres saber quién soy
 y de qué familia vengo,
 levántame la camisa
 y verás la nariz que tengo.

(2104/Port Poll.)

Si yo tenía buen tible
 y la garganta de gallo
 y la voz de rossinyol,
 para cantar en tu barrio.

(2105/S'Alq. Blanca)

Entre mi maestro y yo
hicimos una ventana;
si está bien la hice yo
y mi maestro si es mala.

(2106/Pollença)

Nace el pez para nadar,
la hierba para el ganado,
para la guerra el soldado
y el tambor para tocar;
el ave para volar,
el arte para el que vive,
para el fuego el aire libre,
la liebre para correr,
para el hombre la mujer
y el hombre para ser libre.

(2107/Port Poll.)

El molino del amor
no tiene más que una vela;
el molinero se va,
la molinera se queda.

(2108/Pollença)

Amb vint-i-set alls a Muro
 i un trosset de carabaça,
 un conill de bona raça,
 dotze costelles de duro,
 disset patates pobleres
 i un xot tenre ben rostit,
 una sopera de frit,
 dues cebes forasteres
 i un prebe de cirereta,
 dues coques amb sofrit,
 dits, ganivet i forqueta,
 sis moniatos torrats
 i dos fideuets gruixats
 passats per la greixonera,
 una boteta de vi,
 d'aquell que tira d'esquena,
 una poma marinera
 i una coca magdalena,
 feta d'ous i sucre fi,
 d'olives fins un aumud,
 coranta i nou arengades,
 un enfilai llargarut
 de botifarres covents,
 llonganissa i sobrassades,
 per a reforçar les dents,
 porcelleta amb magre i greix,
 pollastre cuit que no vola,
 una caldera de peix,
 dèntols, popet i mussola,

una llesqueta de pa
 només per fer companatge,
 una peça de formatge,
 cafè que no sia clar
 i una botella d'anís,
 per anar de ventre llis,
 l'amo de Son Capavall
 té menjar per la setmana;
 agafau-lo de mirall,
 si no teniu bona gana.

(2109/Pollença)

Ell:

Anant a Lluc he passat
 per damunt l'era d'Escorca;
 he sentit dir que la força
 és feta p'eus desditjats.

La força i la sentència
 és feta p'eus desditjats;
 Senyor, jo no he pecat
 i me fa fer la penitència.

Capellà:

Una jove compareixa
 i si és ver lo que em va contar,
 no és tan poc es seu merèixer
 que no te puguis casar.

Ell:

Senyor rector, no diu ver;
 això és que m'ho ha posat.

M'havia passat p'eu cap
l'apuntar-me per soldat
i en trobar-la matar-là.
Jo estic a la davantera
per ballar segons eu so;
senyor, tant he pecat jo
com vostè que sols no hi era.

Capellà:

Com tu saps que jo no hi era,
ja hi devies esser tu;
oh cara de noningú,
toca i vés-te a casar amb ella.

(2110/Port Poll.)

Aquest jove que és pagès
i llest perquè és glosador
i de tot un poc entès,
ha llegat, Governador,
per vós aquesta cançó.
I n'hagués pogut fer tres,
de Colonya a Praduixella,
del Puig fins a Formentor.
Si d'Aubercuix a Son Marc
Pollença es mostra massella
de goig i satisfacció
i el terme és ample i ben llarg,
tot el poble vos daria
una aferrada pel coll

en prova de l'alegria.
I gràcies per aquest dia
que heu habitat eu Moll;
plena de festa Pollença,
l'agraïment canta fort,
Governador, que en creixença
de pa, de feina i de sort,
profitosa avui comença,
la vida nova del Port.

(2111/Port Poll.)

A quinze d'agost 'niré
a Lluc a veure la Santa,
perque diven que té tanta
potestat que Déu li dóna.
Per dins mar va a Barcelona
i a los mariners ajuda
i quan té la mar vinçuda,
se'n torna tota remui.
Mare de Déu jo vos vui
que me servigueu de mare
i el Bon Jesús per pare
i eus demés sants per parents;
si n'he fet actes dolents
ara vui mudar de vida.
Senyor, dau-me-la seguida,
per porer-me passetjar
per muntanyes i lloc pla,

2110- Var. a Gin.27 p.113 vIV.

2111- Glosada al Governador de Cardalija, quan habitaren el Port de Po-

per termes i ciutats grans;
 però no em dau llargues mans
 per 'nar darrera dones.
 Les dones només són bones
 per encativar un homo;
 elles usen d'un modo
 que molt prompte vos diré:
 estimat, que no em vols bé
 o ets tu que no me vols gens?
 Tu saps que mos pensaments
 sempre estan entre persona (sic)
 Jo no sé Déu com mos dóna
 potestat per a venir.
 Tu que estàs assuquí,
 perfet i no en talles tros,
 per mi les raons són flors
 que duen dos veïnats teus.

(2112/Port Poll.)

Creis-ho que jo vai veure
 que res no vàrem segar,
 només vàrem arrancar
 tres o quatre garbunyols.
 Teuladers i verderols
 cap gra no varen deixar.
 Ja poreu pensar sa gent,
 de quin modo se trobava
 de pensar que els-e faltava
 es pa que és tant aliment
 Ses mares feien espants,
 sempre els veien plorant
 de pensar que ets seus infants
 pa no podien menjar;
 ni aigo que no hi havia
 per beure ni per emprar:
 an es pou 'vien d'anar.

---

llença, l'onze de juny de 1865; recollida per En Miquel Canador a l'Horta. No recorda el nom de l'autor, cosa que degut a la quantitat de detalls, fa de mal entendre; a mi em fa pensar, no ja pel to i les formes, ans per això justament, que no havia d'ésser massa conegut: probablement fóra algú amb una certa cultura i extern a la vida del poble. 2112- L'he recollida dues vegades més i amb clares variants ambdues vegades.: (2) a vore la Santa/(5) per dins la mar se'n va a Barcelona/(8) se'n torna tota a remull/(10) que m'assistigueu per mare/(12) i tots els sants per parents/(13) i si he fet tractos dolents/(15) dau-me llarga la seguida/(18) per viles i ciutats grans/(19) Senyor, no em deu llargues mans/(21) perquè elles només són bones/(22) per cautivar els galants/

Tot es poble hi acudia;
 els animals se morien
 i no porien menjar;
 perdien es caminar,
 tot era fam que tenien.
 Vàrem pensar d'anar a Lluc,
 a veure la nostra Mare.
 Oh Verge Immaculada
 noltros tenim molt d'eixut!
 Com vàrem arribar allà,
 a ella vàrem anar,
 amb bona gran confiança
 el qui no se cansa alcança,
 una aigo mos donarà.
 An es vuit dies plogué
 una savó acabada.
 Oh Verge Immaculada,
 que mos heu donat de bé.

Els arbres anaven vius
 amb aqueixa savó nova,
 per ells les va ser tan bona
 que no els-e fé por l'estiu.

(2113/Santanyí)

(Fragment o variant de l'anterior)

Tot lo dia hem d'estar
 aquí amb la vostra companyia.
 Después d'es Mes de Maria
 mos n'anirem a dormir.
 I heu vàrem fer així
 amb salut i alegria.
 Els arbres se mustiaven
 d'aquella gran sequedat
 Es mirar-los espantaven.
 Déu meu, no en salvarem cap
 Aigo en vàrem aplegar
 i sa gent contenta estava,

Aquestes variants les vaig recollir a Pollença, les que vénen ara són de Santanyí: "(5) a la mar de Barcelona/(7) com té la mar per vençuda/(10) que em doneu lo que em convé/(11) perque es camí que he de fer/(12) don volta i sols no triï/(13) Senyor, tractau-me de fii/(14) i jo vos tractaré de pare/(15) la Mare de Déu per mare/(16) I TOTS LOS sants per parents/(19) Senyor dau-me sa seguida/20) per esser un bon cristià/(22) per pobles i viles grans/(27)Vénen i juguen d'un modo,/(28) ara al punt vos el diré/(29)Estimat tu que em vols bé/(30) o tu que no me'n vols gens,/(31) Calla que mos pensaments/(32)sempre estan en tu persona/(33) Jo no sé com Déu no et dóna/(34) potestat per a venir/(35) a estar assutsuaquí/(36) amb sa teva companyia/(37) i tu que estasses amb sa me-va". D'altres a Gin:1 p.270 vIV.

per beure i fer bugada
i per tot l'any porer emprar.

(Passada una estona:)

Vàrem partir ahir
a les vuit d'es dematí,
per aigo porer tenir.

(2113b/Santanyí)

Dia dotze de gener
mil set-cents coranta-sis,
tregueren la Sang en precís
de la Ciutat de Mallorca.
Es una cosa tan forta,
certa i acte de fe,
que anaren a treure-là
per s'anyada que venia.
Ses fonts grosses arrendides
i ses petites eixugades
i totes ses tanques sembrades,
ja se moria es sembrat
essent tanta sequedat
per cisternes i aujubs,
i de totes les parts eixuts,
tots anaven sospirant.

A la creu hi haurà torment,
"deu-mos si és convenient
una aigo, Sang Preciosa,
que és cosa dificultosa
viure amb tanta sequedat"
Jo encara no us he contat
es miracle que va fer,
que passant per un carrer,
una jove hei havia
amb set anys de malaltia,
arrendida dins so llit.
També li afony de precís
es demanar amb gran amor:
"voleu-me dur an el balcó
que tant desig de mirar
aquell que va derramar
la sang per los pecadors"
Respongué fort i amorós
son criat i son marit
i un infant que fou nodrit.
La varen dur en el balcó
en passant es Redemptor,
pensaré què li va dir:
"Ha set anys que sóc aquí,

2113- La memòria aquí ens va trair una mica. Pel que sembla, la glosada és força mutilada i els afegits que em contà passada una estona, no es veu massa clar on podrien anar.

"Garbunyols" = garba molt petita. "Savó" = saó; és propi de tota la contrada la tendència a evitar l'hiat.

a dins mon llit arrendida,
 Sang de la Seu infinida,
 voleu-me curar es dolor!
 Vós, que per noltro amor
 volguéreu morir enclavat
 dalt l'arbre sant de la creu,
 d'aquella jove voreu
 que estava per a partir
 i no la hi varen comportar.
 Dia dotze s'aixecà,
 se vest i se'n va a la Seu,
 de Jesucrist tothom treu
 qui de bon cor l'hei demana.
 Jo don gràcies a la Mare
 vostron fill ja m'ha curada,
 ja tenc molt que agrair-lí,
 que malalta estava ahir,
 i avui ja tenc sa salut;
 ja poreu pensar que duc
 un viatge d'alegria,
 si dijunàs cada dia
 i es divendres m'assotàs

i disciplina cada dia,
 encara seria poc,
 i fes vot de castedat
 encara seria poc,
 oh rei de cel mar i terra,
 jo vos don l'hora-bona,
 Amén.

(2114/Es Llombards)

Dia dotze de gener,
 dins can Tropei m'encontrava;
 En Joan Blai me digué
 noves que jo no esperava.
 Va dir si alterat jo estava,
 jo li responc dic res sé.
 De l'al.lota me dugué
 que ella morta s'encontrava.
 Jo tot d'una em vai pensar
 si allò per broma m'heu deia,
 la veritat jo no creia
 que Déu me das tal penar.
 Jo corria i no veia,
 a ca seva vai entrar.

2114- Var. a Gin:6 p.271 vIV. També aquesta versió, malgrat la fabulosa memòria de la meva informant, sembla incompleta. A les moltes versions que dóna Ginard hom pot trobar indicis.

Com mentre obria la porta,
 sa mare em va abraçar;
 me va dir, Sebastià,
 na Margalida ja és morta.
 Com p'eu portal vai entrar,
 vai veure na Margalida,
 morta, freda, sense vida,
 no sé lo que em va passar,
 la meva vista quedà
 tota amb aigua convertida.
 Llavonses va venir el cas
 que l'havien d'enterrar;
 dins la tomba vai entrar
 i eu bagul vai ben tapar,
 perquè terra no hi entràs .
 Jo no m'hi veí capaç
 de tal pena aguantar
 que un bé tan bo i tan sa,
 allà sipultat quedàs.
 Jo i aquell germà seu,
 quan la varen 'ver enterrada,
 vai dir Margalida amada,
 jo per tu pregaré a Déu,
 a dins el pensament meu
 sempre t'hi tenc retratada.

Adiós, altri vegada,
 que el deixar-te me sap greu;
 adiós, adiós, Margalida,
 adiós per sempre adiós;
 Déu del cel qui és pietós,
 allà te tendrà eligida,
 i jo en acabar la vida,
 que mos hi vegem tots dos.
 Aquesta n'és la carrera
 d'aquest món un desengany
 d'en Sebastià Company
 i na Margalida Cervera.
 Mort tan prompte i lluny que era
 crec que molta gent la plany.
 Així no ho trobau estrany
 si el meu cos se desespera.
 L'amo de Bàlitx envia
 la madona i eus demés,
 missatges i tafoners,
 que pug' escriure en papers
 la mort de na Margalida.
 La plaça estava plena
 de rics, pobres i senyors
 com li daven l'adiós
 la germana Magdalena.

(2115/Port Poll.)

2115-Aquesta glosada és una clàssica composició de plany manada a fer.

En aquest cas, a més, un dels de Balitx em digué que, ^atot estirar aquest fet pot tenir uns setanta anys. Ha estat molt popularitzada per la M. del Mar Bonet i hom pot trobar una variant a Gin:40 p.18 vIV.

Dilluns és sant Ferriostal,
 patró de ses sobrassades,
 del vi i de l'aigordent;
 dimarts és prou diferent:
 aquest dia se dejuna.
 Dimecres és Santambruna,
 la patrona de les cols;
 Sant Gloriano és dijous,
 és un Sant molt invocat,
 va morir martiritzat
 d'un atac de faves tenres;
 ja sabeu bé que es divenres
 tenim per obligació
 de menjar carn de moltó
 i pegar fort a la xuia;
 dissabte, anc que ningú en vuia
 és Sant Silverio Rodó;
 diumenge hei haurà sermó,
 com ja estam acostumats,
 no solem menjar espinacs
 ni cap casta de verdura,
 sinó que aquest llibre assegura
 que sustenta més i dura
 un panxó de llom torrat.

(2116/Pollença)

Dilluns Sant Silvestre Estades,
 patró de ses sobrassades,
 d'es vi i de s'aigordent;
 es dimarts ja és diferent,
 aquest dia se dijuna;
 es dimecres Santa Bruna,
 que és patrona de ses cols,
 Sant Macari és en dijous,
 que és un Sant molt invocat,
 que morí martiritzat
 d'un panxó de faves tenres;
 també sabreu que es divenres
 tenim s'obligació
 de menjar carn de moltó
 i pegar fort a sa xuia;
 es dissabte, anc que ningú ho vuia,
 és Sant Eulari Padró,
 que es diguna ben manat,
 no es pot menjar espinac,
 ni cap classe de verdura,
 sa Bíblia mos assegura,
 d'un panxó de llom torrat.
 Diumenge, com de costum,
 se dirà s'ofici amb fum;
 Llavó ve que diumenge,
 se dirà s'ofici solemne,
 com està acostumat,
 amb sermó endomoniât;
 jo mateix predicaré;
 es decapvespre, completes,

cantades i llards amb orgues;
 advertiu a vostres dones
 que aquestes coses tan bones
 que feis per sa rectoria,
 hi heu de posar més esment,
 que ve aquell feliç moment
 de tocar sa xirimia,
 d'esperar que sa corrent
 hi entri ben suavement,
 dins s'olleta ben calenta,
 fins que es clavell hi rebenta,
 dant-vos gust i alegria,
 una i altra vegada
 amb dolça i blana regada.

(2116b/Felanitx)

Els dilluns no vui fer feina,
 els dimarts a passetjar,
 els dimecres an ets cine,
 els dijous a festejar,
 els divendres passar comptes,
 els dissabtes a cobrar,
 i els diumenges que faria,
 no me deixen trebar.

(2117/S'Alq. Blanca)

Digue-me'n una,
 el sol i la lluna;
 digue-me'n dos,
 no et casis amb homo sospitós;
 digue-me'n tres,
 un ruc de tres anys
 per dur eu bast és;
 digue-me'n quatre,
 no et casis amb dona lletja
 si en trobes de guapa;
 digue-me'n cinc,
 qui té cinc dits a les mans
 pot dur guants;
 digue-me'n sis,
 un homo amb la cabellera blanca
 ha mester un cavall gris;
 Digue-me'n set,
 qui té set filles
 pot tenir set genres;
 digue-me'n vuit,
 val més estar plens que buits;
 digue-me'n nou,
 una gallina tenre i grassa
 fa bon brou;
 digue-me'n deu,
 no pots remenar la cama
 que no remenis el peu;

2116- Enacara que ambdues composicions comencen igual, o quasi, és notori que el final de la segona no es correspon i, amb molta probabilitat, pertany a una altra composició.

digue-me'n onze,
no és ase eu qui ho diu,
però ho és eu qui ho escolta.

(2118/Port Poll.)

El dia onze de juny
fou que em vai determinar
d'una al, lota festejar
que sols no la coneixia
ni sabia què nomia
ni si tenia sa mare.
La coneixia de cara
i moltíssim m'agradava;
cada pic que l'encontrava,
al punt ja estava aturat,
era com un ensensat,
a posta per mirar-là
i no poria encontrar-là,
que no menàs s'estimat;
i jo me veia apurat:
no poreria conversar
ni mai la veia ballar;
ni sabia a on estava
ni tampoc a on passava,
fins que m'ho varen mostrar.
De modo que així passà
que Déu m'obrí un camí,
com diré en aqueixa carta
Jo me colgava un dissabte
i en Jaume, lo meu germà,

vengué a fer-me aixecar
per si volia sonar
una estona es violí.
I jo li vai dir que sí
i entenció no hi tenia
i recaigué que venia
amb noltros un germà seu,
i jo li vai dir: Tomeu,
que no és aquí sa germana?
Ell respon i diu que sí.
Idò vamos, anem-hí
a fer-li una musica.
Conforme en Toni s'explica,
com ella mos va sentir,
que va sentir ets sonadors:
qui és que em deu fer el favor?
Vàrem dir, en Piscola és.
Jo me pens que no el conec,
casi casi juraria
ni sé si el 'via vist mai.
Vol refosca, quin mirai
que tot el món me coneix!
Jo d'ignorància pateix
lo mateix d'aquella nina
que cada any van a matines.
Vamos, passau més enllà!
Recaigué que lo endemà,
sortint de missa primera,
estant dret a sa carrera,

conversant amb so germà,
 recaigué que ella passà
 i diu: Tomeu, que mos n'anam?
 i jo dic: com tan frissam?
 Foi, i què hem de fer per aquí,
 que mu mare ha de venir,
 i ho trobarà gran dia.
 I jo les portes obria
 i les vai tornar a tancar,
 i la vai acompanyar
 fins a sa seva posada
 i férem una xerrada,
 drets damunt es seu portal;
 que posaria un real
 que més d'una hora durà
 i ella me preguntà:
 que no vendràs a ca nostra,
 veïnat de cas Ferruell?
 Jo li dic, polit clavell,
 a ca teva no vendré
 perquè trobaré es guerrer
 i no poré festejar
 i jo, per 'ver de mirar
 i no porer conversar amb tu,
 val més que sigui a segur.
 Tu no hi trobaràs ningú,
 mira que pots creure en mi
 perquè el qui ha de venir,
 son pare han de combregar.

Es capvespre hi vai anar
 i hi vai trobar es guerrer;
 què faré què no faré,
 sobretot jo vai pensar
 i me n'anara per allà
 i no m'anava molt bé.
 Mirau Déu què compongué
 que amb sa mare m'encontrà
 i jo li vai demanar:
 no sabríeu can Perdiu?
 i ella respona (sic) i diu:
 anam, jo t'ho mostraré.
 Entretant se'n va es guerrer
 i jo vai quedar tot sol
 content com sóc en Píscol,
 perquè així vai festejar;
 i al punt vàrem tractar
 d'un poc més conèixer-mós.
 Oh quin dia tan ditxós!
 per mi es podrà anomenar.
 I com m'hi vai demostrar,
 li vai fer un gros favor
 amb guiterria i guiterró,
 dos violins i un clarí,
 que la gent d'Alacantí
 mai 'via sentit tal so.
 Que heu sapigheu hei tenc bo
 per qui va aquest sarao,
 natural de cal Perdiu,

que tota Pollença diu
 que és una al.lota garrida,
 que si li val a la mida,
 és un sol resplendent;
 agrada molta de gent,
 veiés què ha de fer a mi!
 Si és petita, és millor aquí
 i la gent que hi pot trobar;
 si és gran, esgavellarà,
 i si és petita és falaguera;
 i si no arriba a sa perera,
 millor, que es pal durarà;
 si és gran gran ha de comprar
 trenta-dos pams de roba,
 i si és petita, en Toni troba
 que vint ja li bastarà.
 Casi em pens que si creixia
 un ditet, lo més llarg dos,
 ja sé cert que mudaria
 amb un altre ses amors.
 De que em vai enamorar,
 d'això que és com un fotim,
 no creureu lo que us estim:
 una cosa fora mida,
 que no la barataria
 amb un sac de moneiots.
 Va carregada de jocs
 i de grins, per millor dir,

jo n'he de veure la fi
 d'aqueixa cara de sol,
 que, si ve es cas i no em vol,
 a acudir la citaria.
 Si la filla no em volia,
 testimonis li trauria.
 Dic ver, com som en Píscol.
 Ets secret que li diria
 no les dic an es confés,
 per molt de temps que visqués,
 amb salut i alegria.
 Visquem amb tranquil.litat
 com nostra Mare Maria,
 Amén.

(2119/Es Llobards)

Era pagès titolat,
 per això, a bon cop de ploma
 conrava Son Talecot.
 I dins el juny sembrà blat,
 sense llaurar, punt i coma.
 I per batre enganxà un xot
 a principis de gener.
 Punts suspensius. I l'erer
 tregué llim i floridura;
 li han hagut de fer una cura,
 però encara no està bé.
 Tant s'aficà el pobre al.lot
 l'anyada dins la mollera,

2119- Segons la informant, que la va recitar tota d'un cop, no en falta
 res. No recordava el nom de l'autor, però deia haver-lo conegut.

que li ha entrat la quimera
de córrer i anar de trot.
Pateix un ram de locura,
i se sent tan animal,
que ni un batalló l'atura
per posar punt i final.

(2120/Pollença)

Fadrina qui guapa va
de mal d'altri ben posada,
heu serà desgraciada,
segons amb a qui caurà.
L'homo qui amb ella estarà
tindrà mala temporada
i més si és afectada
qualque pic de glopetjar:
L'homo se'n va a trebaiar
i ella dins eu llit colgada
i el li diu: prendra estimada,
que no te vols aixecar?
Marit meu, deixa'm estar
una estona descansada
que avui tenc feina sobrada
i també de fer eu dinar.
Prompte s'aixeca lliquera,
pren eu cafè d'eu cantó
i se'n beu un bon tassó
d'anissado de primera.
A migdia, la grossera,

com que ha perdut eu timó,
no té foc en eu fogó
ni brou a la greixonera.
L'homo arriba tot cansat;
li diu: com tens eu dinar?
Avui t'hauràs d'arreglar,
fillet meu dolç estimat,
m'ha pegat dins un costat
i no em deixa respirar.
Tot abrasat de calor,
sense menjar res calent,
dins un plāt se fa un trempó
i beu aigo amb un tassó
i d'ella té sentiment.
Li diu: Mirall resplendent,
que no te calma eu dolor?
Encara no m'ha passat,
emperò me passarà.
Jo me'n vai a trebaiar
que avui estic abrasat.
Idò, vés-te'n aviat
que Déu ja m'assistirà
S'aixeca i se'n va a comprar
dos bistecs ben estofats;
fa foc a la greixonera
que eus bistecs sofreigirà.
Li serà bo li pareix
també dos ous de primera

i un cortó de vi darrera,
 que no siga d'eu xerec;
 llavò dins eu llit m'ajec
 i som una cavallera,
 per ell li faré el sopar
 de tres sopes escaldades
 i en tenir-les arreglades,
 en eu cafè puc tornar,
 que l'homo pega suades,
 heu guanya i jo puc gastar.
 Ja ve, ja sent ses potades.
 Bon vespre, què és, com te va?
 Jo t'he pogut fer eu sopar
 de tres sopes escaldades
 que jo també n'he menjades
 a migdia per dinar.
 No som anada d'eu vi,
 per tenir llest eu sopar;
 tu hei pories anar,
 són dues passes d'aquí;
 du'l bo que m'agrada a mi
 només poguer-lo tastar.
 Com no hagués dit bon refoi!
 Sort que no m'hi ha trobada;
 valga que no som posada
 la mà en terra ni eu genoi;
 i eus morros no les m'he soi,

perquè vai espavilada.
 Jo som com una muralla,
 som valenta i natural;
 un bon tassó de cazalla
 o d'anissat serà igual,
 i en cas de fer-me mal,
 llavò m'estic en batalla
 si em sent el cap carregat,
 tot d'una el me'n benaré,
 i en venir l'homo diré
 un dolor fort m'ha pegat.
 L'homo la troba ajeguda.
 Fia meva, què ha passat?
 a cercar eu metge aviat.
 No hi vagis que estic perduda.
 D'eu metge regonescuda,
 cridà l'homo separat:
 Hala, bàmbol, que és un gat
 de l'aigordent que ha beguda!
 Senyor metge, ella no en beu,
 no la hi som vista cap dia,
 serà qualque malaltia
 dolenta i no m'ho direu.
 Ensumau-la i voreu
 que no ha begut legia,
 molta cazalla diria;
 que no vou que la se treu?

I vostè que li daria
una tasseteta de brou?
A mi no m'agrada eu renou,
emperò la compondria.
En cobrar li donaria
sinó vermei a dins l'ou,
amb una verga de bou
sé cert que la compondria.

(2121/Port Poll.)

Fred sol esser el gener;
el febrer per lo semblant;
En el març plou de tant en tant
i a l'abril l'aigua cau bé.
En el maig m'aparellaré
i en el juny ja segaré
i en el juliol ja batré
i a l'agost ja menjaré
per estar gras a setembre.
D'octubre pas a novembre
i a dèsembre acabaré.
Gràcies a Déu donaré
en haver acabat aqueix any
que si no tenc ningun dany
un altre en començaré.

(2122/Pollença)

Hei havia un gran senyor
que habitava el seu castell
i a la vila, no lluny d'ell,
hei havia un llaurador
que tenia una fia,
guapa, blanca, hermosa i bella,
i el comte perdut per ella,
s'abrasava nit i dia.
Pues en tots aquells contorns
no hei havia altra fadrina
que tengués cara més fina
ni tanta gràcia ni don.
Cada volta que ell la veia,
son amor li ponderava
i ella tot d'una tornava
com la grana de vermeia.
Cada volta que ell la vora,
devers ella s'hi acosta
i no troba altra resposta:
vós sou comte i jo pastora.
Jo per tu pastor em faré,
de grandeses estic fart.
Comte, vós heu vengut tard,
el meu cor altre ja el té.
El comte fora d'aquí,
se n'anà dins un torrent,

allà 'von no hi passa gent;
se planta dins el camí.

Poc després va comparèixer
un jove que se'n venia,
i era aquell qui ell volia
i rincons li vol revèlger.
Mira jove, tu em fas nosa,
o tu em mates o jo et mat;
un d'es dos d'aquest combat
quedarà davall sa llosa.

S'espasa li ofereix
i no la vol de cap manera,
i el comte se desespera
i altra volta li envesteix.
Antes de caure an es fang
la sang que li raja empara
i an el comte per sa cara
li tirà un glop de sang.
El comte la se fa neta
amb les aigos d'es torrent
i an el mort el du rabent
a enterrar dins una pleta.
Tres o quatre nits després,
se'n va anar a ca sa pastora
que el seu estimat enyora,
no sap res d'aquell succés.

l'agafa per la mà blanca,
dins es quarto la se'n du
i amb so cor horrend com du,
sa porta d'es quarto tanca.
Estimat meu, ajuda'm.
La pobra pastora crida,
i cau en terra esmortida,
de lo que passa no es tem.

.....

Se plantà un fantasma blanc
i an es comte per sa cara
li tirà un glop de sang.

(2123/Es Llombards)

Jo n'era a pescar a la canya
com tal cosa em varen dir.
Un amic meu va venir:
Baltasar, tu ets aquí
i t'enterren s'estimada.
Parteix com un ca llebrí,
no hai d'esperar tardança
que si és morta n'Esperança,
a s'enterro no hi seré.
De dalt es puig d'Andraixol,
ja vai sentir repicar;
ja deven enterrar
sa prendra d'es meu consol.

2123- Deu faltar algun fragment final si ens atenem a la manera poc elaborada d'aquest. És possible, tanmateix, que la meva informant es cansés en aquest romanç puix que va saber que jo ja el coneixia i de poc que no me'l vol dir. Malgrat que sigui molt conegut, és

Deixau-me un vestit de dol
 que a s'enterro vui anar!
 Com vai arribar allà,
 sa gent ja va estar plegada;
 defora sortí sa mare:
 Entra aquí dins, Baltasar,
 que per tu hi ha consol
 però per mi no n'hi ha.
 Com la treien de ca seva,
 sa mare la va besar
 amb un mocador en sa mà:
 Adiós, fieta meva,
 aquesta hermosura teva
 cenra i pols s'ha de tornar;
 i aquests uis tan preciosos
 no els et gosava mirar;
 i ara han de rosegar
 ets animals verinosos.
 Com vàrem esser a sa plaça,
 que la duien a enterrar,

me vai tirar a resar
 una salve a cada passa
 i fins que fos a sa vassa
 fins que fos en es fossar.
 Com vai arribar allà,
 va esser sa pena més grossa,
 com vai descobrir sa fossa
 a (v) on l'havien d'enterrar.
 Com li vai haver de llevar
 coixinera i llençol,
 vai dir a sa gent d'es redol:
 Per voltros hi ha consol
 però per mi no n'hi ha.
 Deixau passar, cavallers,
 que defora vui anar
 que no puc veure tapar,
 de terra dins un fossar,
 sa prendra que jo estim bé.

(2124/Es Llobards)

---

una variant molt agradable i ben conservada. Em sembla que hi ha diverses qüestions de llenguatge que fan sospitar l'origen català. Noti's la clara freqüència amb què s'usa l'article balear en boca d'una velleta que totes les altres cançons que em va dictar ho feia amb les formes pròpies del sud de l'illa. Vull dir, que probablement qui la hi va ensenyar no era mallorquí. Hi ha d'altres raons que ja exposo a l'altra part de la tesi.

2124- Var. a Gin.:50 p. 133 vIV.

Na Francinaina garrida,
 cosina d'en Foradins,
 criada a força de dida,
 confitures i fideus,
 crec que ha millorat de vida.
 Té quinze anells, vint robins,
 deu collars, nou camafeus,
 coranta-set creus de Málta
 i una joia d'or guarnida.
 Si tengués tants de fadrins
 com pedreria i trofeus,
 no estaria tan malalta.
 Francinaina lo que et falta
 són homos, homos i nins
 que botant t'omplin la casa,
 i no aqueixa llarga espasa
 que et puny i travessa el cor
 i te xupa l'alegria.
 Deixa anar eus penjois i l'or,
 treu faves d'olla i pa bo
 i cerca un homo, fé via!

(2125/Pollença)

Manaments de les fadrines.
 N'has d'esser a lo primer,
 amorosa en lo parlar,
 també n'has de reparar
 eus qui t'admeten quins són;
 si no et fan, colga't dijorn,
 eu vespre quan aniran.

.....

En eu tres has d'esser llesta,
 t'has d'aixecar dematí,
 sabràs tair i cosir
 i així podràs sortir
 un instant a la finestra;
 hi 'niràs de festa en festa,
 totes les has d'obeir.

En eu quart, clavell hermós,
 has de tenir pacienci,
 discurs i bones saldencis,
 en els teus superiors,
 i voràs bons servidors
 devant la teva paciènci.

.....

(2126/Port Poll.)

2125- Var.: "(1) Na Tonineta garrida/(els quatre següents no hi són)/(13)
 Tonina, lo que et falta/(17) que t'ha atravessat el cor/(19) Deixa
 anar joiells i or" (Pollença).

2126- Var. a Gin. 7 i 8 p.161 vIV.

N'heu vist mai cap de malalt
 com el Sen Tòfol Trinxet?
 Té un urçol en el peu dret
 i un ull de poll en el nas;
 té mal de ventre en el cap
 i mal de cap en el cul
 que el fa tremolar de fred;
 i enverga cada bramul
 que caga gínjols i aglans!
 Té morenes a les mans,
 genoieres a la vista
 i parastres al clotell,
 i me du uns calçons de llista
 amb més forats que un garbell.
 I un bon dia, ran del foc,
 pobre home va amollar un pet
 i no quedà cap paret
 de ca seva en el seu lloc.

(2127/Pollença)

No hi ha res com la lluna
 per en la nit dar claror,
 mai dóna més resplendor
 que és quan ve devers la una.

Malhaja la gent comuna,
 que a muntanya fan carbó!
 A Lluc l'aigo n'és molt fina,
 en l'estiu quan un hi arriba,
 prompte està descolorat;
 lleixiu i oli aiximat,
 a la Pobla, cànyom bo,
 gerretes a Manacor
 de grans i de més petites,
 les dones que fan empipes,
 cada u l'ofici seu,
 com les monges de Sineu
 i les taronges de Sóller.
 També, si fa qualque polla
 que vos fa reviscolar,
 un homo que ja és allà,
 ballaria una mateixa,
 per una polla d'aqueixes
 el pollastre li fa aleta,
 el curro de Sa Vileta.
 Malhaja los garbaions
 per cavallers i senyors!
 A Ciutat, pedra mesquina,
 compon una bona pinya

2127- Hi ha moltíssimes que, com aquesta, tracten temes parecuts
 i fan servir imatges semblants. Vegi's els diversos apartats re-
 tolats com a humorístics, al vol. IV del Cançoner del P. Ginard.

en aquesta codolada,
perque el que l'ha contada,
anc que sia dins el juny,
té bé la guixa inflada
i els morros com el puny.

(2128/Pollença)

Oh quina dona més loca
que un fii pròxim va tenir,
com a son pare va dir
donau-me la part que em toca,
tant si és molta com si és poca,
jo m'apart dels vostros béns,
ja no vui estar més temps
amb sa vostra companyia.
Son pare amb gran agonia,
tengué la pena en es cor
i llàgrimes en ets uis
diguent fii meu, per què em fuis
que tu t'apartes de jo?
A on vols anar, fii meu,
que me deixes i te'n vas?
Mal paradero tendràs.
I els amics l'acompanyaren
el temps d'un dobler lluir,
dins tendes i cafès grans.
I va durar molts pocs anys;
però com no en va tenir
molt prompte l'abandonaren

Se va llogar per porquer
a una casa de camp
que sols no duia sabates
ni varques dins els peus.
I allà va cridar al seu amo
amb un bon crit molt fort:
Vet aquí els vostros porcs
que me'n vai per altres bandes,
no ho dic per millors viandes,
no dic que siau dolent,
però per patir talent,
més m'estim d'anar a casa.
Son pare des del balcó,
diu: vet allà, es meu fii ve,
plorant i vestit de pobre.
Correu, criats, duis-li roba,
que du es vestit vell i brut!
I li diu: Mon pare, jo he vengut
si em voldríeu dar posada
a una casa de camp
sinó davall la porxada.
No ho dic per millors viandes
jo m'aconhort de les miques
que de les mans vos cauran.

(2129/Port Poll.)

Per una fadrina un dia,
 me vai anar a confessar;
 per penitència em donà
 que no la tornàs mirar
 o si no, no l'amsolria.
 Li vai prometre que sí,
 que mai més la miraria
 o si no per algun dia
 que l'encontràs p'eu camí.
 (Està lleig no porer dir
 bones tardes o bon dia).
 Quan ajonoiat estava
 que a Déu feia oració,
 sent una grossa remor,
 me gir en eu portal major
 i va esser la jove qui entrava.
 Me diu, bon dia, estimat,
 ets cert que vos heu confessat?
 Veniu a berenar amb mi.
 Jo vai respondre i vai dir:
 Sou jove, ja us he gonyat,
 de Cristo Sagramentat
 he berenat dematí.

(2130/Port Poll.)

"Si t'enquantr a carreró,
 garrida t'he de matar;
 no t'he de deixar parlar,
 confessar ni combregar

ni rebre l'extremunció".
 Com pel portal vai entrar,
 que vai dir "Ave, Maria",
 la jove en les mans tenia
 un guinavet que valia
 nou sous i mig de comprar;
 i per favor me demanà
 si li volia aficar
 i la sang derramaria.
 Jo li vai dir que sí, clar;
 i la pell la donaria
 a un llop per roegar,
 els ossos a un ca
 i la carn a un milà
 i pus ja se'n parlaria.
 -No veus que per mi seria
 una gran descortesia
 que ara t'hagués de matar?
 M'aniria a confessar
 i cap confés no m'absoldria.
 Jesús que és fii de Maria
 no em voldria perdonar.
 I aquí vai veure clar
 que la jove bé em volia.

(2131/Pollença)

2130- Var. a Gin.5 p,4 vIV.

2131- Només pel tros final: Gin.49 p.20 vIV.

Tenc es cap que em dóna un tomb
 per arribar a penetrar
 la vostra hermosura.
 De Déu vos ve l'ajuda,
 que m'ha creat,
 que amb sa seva potestat
 fa tot lo que vol;
 però prendré per consol
 lo que et diré:
 si perd no som es primer
 en aquest joc;
 perquè a cada passa em trob
 a lo mateix.
 Per descarregar-me es feix
 a tu acodec;
 i si paga no mereix
 perdonaràs
 i et mortificaràs
 a donar-me'n.
 Mira que a mi me'n pren
 com un criat
 que està llogat
 per haver servir.
 Jo n'he de veure la fi
 d'aquell cor teu,
 si tal dïtxa em don Déu
 que jo t'alcanç,
 diré que de diamants
 vai adornat;

perquè estant en es teu costat,
 no es perd fortuna,
 perquè es sol ni la lluna
 no valen res.
 La vostra galania
 que em te confús
 a un moment que no puc pus
 som jo arribat;
 vegeu tanta claredat
 és qui em confort;
 de tes mans esper la mort
 a no mudar.
 ("però ara, ell se'n riu d'ella:")
 Ja te'n pots apiadar
 i fer-te esmena,
 que si em daves pena,
 així com t'he dit,
 mon cor ja estaria consomit,
 a los prebens,
 però encara ets a temps,
 si tu ho saps dur,
 ni m'he de morir per tu,
 me'n trob dïtxós,
 però, clavellet hermós,
 no ho comporteu,
 que a mi sempre em trobareu
 donar-sè.
 Si és tan fort vostro envoler
 com és es meu,

ja no hi ha si no és Déu
 per fer-me mudar,
 ni quanta d'aigo hicha al mar
 no bastaria
 si escriure volia
 lo que jo pas;
 i ara no tomaràs
 a la justici
 porque es dia d'es judici,
 cosa provada,
 de Déu seràs castigada;
 i això és ver
 i amb ravó.
 El qui té amor tu l'agrades
 com tan poc endavant mires;
 ni tems a Déu
 l'engratitude del cor teu
 no és coneguda.
 Esperam de tu l'ajuda,
 es que m'he perdut,
 i ara em trob sense salut
 d'es primer dia.
 Ella:
 De què vos poreu queixar,
 vós, estimat,
 que jo sempre he estat
 obediënt.

Lo que és que traces no tenc
 ni enteniment per respondre
 conforme veig
 lo que vos succeeix
 Amb vostre dir
 vós voleu burlar de mi,
 i no és ravó:
 no vos donc jo el meu cor,
 ferit de dos mil maneres,
 de cap a cap
 de fletxes atravessat?
 I què voleu més?
 Si 'nau d'interès o de galania,
 preniu fins un altre dia
 que bé et pots dir
 que jo no entenc.

(2132/Es Llombards)

Una mica de prudència
 sempre he sentit dir que és bona.
 Vós que teniu paciència
 donau-mos arròs, madona;
 i si fa llamps, plou i trona,
 teniu la bossa que sona
 i un cosí que té influència,
 que per noltros farà bo.
 I si la terra fa un tro,
 tinguem ben tranquil el cor
 i neta la consciència.

(2133/Pollença)

Unes sopes mallorquines
 són molt gustoses de menjar:
 amb pa de bona farina,
 llescada amb bona mà.
 De la cuina mallorquina
 és un plat molt principal.
 Filla, mare i pradina
 tenen sa recepta igual.
 I el secret de fer-les bé
 un àngel el vos revela.
 Jo amb un segon ho diré,
 i prest tothom ho sabrà:
 aficau dins sa greixonera
 all, oli i ceba un tant,
 juevert i amb cuera de fust
 salt i prebe;
 tot sofrit amb tomàtigues
 i amb verdura fresca tendra
 i aromàtica
 i tota molt ben taiada;
 i es foc que sia brau
 i escaldau, quina hermosura
 ja m'ho direu si probau.

(2134/Santanyí)

Un home que anava gat
 transportava dins encistes
 pois i puces comunistes
 a Rússia amb un trimotor;
 l'amo de So n'Amoixa
 i en Nabucodonosor,
 que anaven amb un vapor
 per dins un camp de faveres
 i un concili episcopal
 reunit dins Calvià,
 va resoldre i va acordar,
 p'es bé públic d'es Ferrol,
 posar un rellotge de sol
 a dins ses coves d'Artà.
 I un corb i una cigala,
 se varen fer farolers,
 i un moscard feia paners
 de mostatxos d'arengada.

(2135/Port Poll.)

Vai passar per un convent
 i vai veure un capellà;
 li vai dir amb gran torment
 si em volia confessar.
 I el se va anar a posar

---

dir, que era la Belladona. Desconec si pot tenir relació amb la Llegendenda del salt o pas de la Belladona i el consegüent miracle de la Verge de Lluc.

dins un confessionari
i me va esser necessari
haver-m'hi d'ajonoiar.
Quan mentre m'ajonoiava,
que ensenyava la mà dreta,
me va dir: Oh joveneta,
amb mi t'has de confessar.
Sí pare, si Déu heu vol;
a posta he venguda aquí
per eus comptes de dir-lí
eus pecats que eu meu cor vol.
Diguès, garrida, diguès,
deixa anar els mals pensaments,
pensa en los deu manaments
que Déu t'ha dats a gordar.
Pare, los deu manaments
que Déu m'ha dats a gordar,
sempre los he anat rompent,
sols per un pastor amar.
En primera li diré,
que he estada malcriada,
perque no he volgut creure
ni mon pare ni ma mare.
En segona li diré
que he robat lo que he pogut
per dur-ho a la veïnada
d'eu meu estimat volgut

En tercera li diré
que oí missa complida
i he estada distraïda
si el voré o no el voré.
Pare, ja m'he confessada
de tota culpa major;
me doni la bendició
si trobi que l'he guanyada.
Fieta, no sóc cap frare
ni tampoc cap confessor,
jo som eu mateix pastor
que tu estàs enamorada.
Trista de mi desdixada,
què en dirà la gent de mi
que eus pecats he 'gut de dir
a un que m'ha festejada.

(2136/Port Poll.)

Dictamen del Mestre Cox sobre opinions

encontrades entre Suaristas y Thomistas y sucesos escolàstics del mes de Juny y Juliol del any 1736 disposat en metro fins ara no vist y segons la Arte poètica novament inventada, de la qual arte poètica pochs són los qui en tenen notícia.

Codolada

Jo ya en som enfadat,
Mestre som per Déu adorat
y defensor de Maria,
tot sol y sens companyia,
mix baldat y sens temor,
prenc partit vuy a favor
de la pura Concepció,
Concebuda sens pecat.
Som tornat casi orat
de las cosas que he sentidas
contra Ramon y Companyia,
contra Suàrez y Scot.
Amigos, apoch apoch,
escarpiguem aquex ram.
Totas las ollas de terra
que feu nostron Para Adam
se romperan fora aquella
que venia de Abram,
que ay haje Ase qui bram
sense un bon mos a la boca,
no rosquilla, buñol ni coca,
no robiol ni formatjada,

si que la llengua formada
a la antena de un molí
y de vent un tarbolí
el fes rodar
y no tornàs a bramar
contra Misteri tant Sant.
Vina aquí, burro farfant,
enconat de mala llet,
perventura aquex plet
lo has tu de judicar
que significa tirar
un borro en aquell paper
y Déu que ha sebut fer
lo ha sebut trasplantar
a la casa de cualcú.
Nol prengueren per trompeta
en una certa funció
qui tocàs a degollar
ab veu ronca y espantosa,
contra la scientia hermosa
qui tant se sab descollar
a favor de puritat.

No és esta la veritat,
 ensensats, tot eubercochs,
 malas testas tots marsochs;
 y vos quexau si responen
 ab papés un poch picans,
 de termas tan bons y Sans
 que no los pugan privar;
 Digau com vareu provar
 en la funció tan bella
 de la Premonició novella
 en que tant vareu bramar
 fins a jurar y perjurar
 en va el Sant Nom de Déu,
 tant rabiosos que es lleu
 ya vos feia sabonera.
 No vereu en que manera
 quedareu ben pentinats,
 tan confusos y escamnats
 que no hey gosareu tornar
 y descortesos faltar
 a política y cortesia;
 anau, contaui a se tia
 lo del Grau, ya me enteneu,
 contauley y li direu
 que ningú vos va mirar
 ni heus varen acompanyar
 que estiguereu per racons
 y sobre vostros talons.
 Si voltros escopiu fel

voleu que vos donen mel?
 Si en sabeu, argumentau,
 si no en sabeu, estudiau
 no ens apoxigueu de vent
 los actas de enteniment,
 no els paseu a voluntat,
 aguantau, cans rabiosos,
 lo perque anau escoats
 y lladrau tan desbocats
 que parexeu furiosos.
 Mosegauvos se cadena
 ab que voltros vos sou fermats
 y vos trobareu enbeulats
 com se Creu y se Patena.
 Enseñau a los miñons
 doctrina y oracions
 y després pasau rosaris.
 No los mostreu baldufaris
 de manuscrits tan tiñosos
 y no diran rabiosos
 per Plases y per Carrers;
 anem a tomar papés
 de un lloch Sant y Sagrat,
 may ses vist tal atentat
 però saberan guardarlos;
 feysme un ple, enseñaui los
 de aquella Sancta tan rígida,
 de aquella dic, Sancta Brígida
 certa revelacions.

No erran las impresions
 si són clares y patents
 y visibles a las gens;
 ensenau de cortesia
 a vostros estudians
 que parexan gavilans
 mal aliñats, tots polsosos,
 color de coure mocosos,
 Pajesos endiumenjats
 qui van com a anestats
 ab aquella gorilleta
 y si els mirau se fuisete
 parex cortina de dol
 qui del aygue y del sol
 ses podrida totalment.
 Componeu aquexa Gent,
 que replegau engenada
 de Capulla esperensada
 y quant se troban al fi,
 ni Capilla ni camí
 troban per son sustento;
 axò no és quento
 y los pobres desemperats;
 uns se van a fer soldats,
 altrás procuradors,
 molts barbers, molts pochs doctors,
 per mestres sols tal y qual.
 Per Sant Thomàs no faseu tal,
 totes les Sciencias són bonas,

y no entreu dones
 en lloch vedat;
 esmenau tal desberat,
 no vulleu dona qui ball,
 peus capemunt cap capevall,
 que és mala positura,
 que fa molt mala figura
 .....its
 és [un enga]ñe marits
 y funció pecaminosa,
 profane, poch religiosa,
 no conforme al assumpto.
 No tregueu papés
 perque ja veis que los més
 surten tan desgresiats
 que trets sabuts y privats
 és tot una cosa.
 No faseu versos, feis prosa,
 dexaulos fer a qui en sab,
 no veis non asertau cap,
 creysmo no en faseu voltros,
 dexaunosne fer a noltros
 y sentireu cosas bonas,
 en paper, no per las tronas,
 ahont sols se sent
 al fi el comensament
 y ningú al toch,
 pren estos consells, Marsoch,
 y que els prengen los Doctors,

los Sastres, los Tixadors,
 los Fusters, los Sabaters,
 BarreTERS, Xicolaters
 y tota la Gent del Veynat.
 Si feis festa, pagaula,
 tant parom com los demás
 y no aneu per los Carrers
 com qui cobra visindari,
 que deis dels Abecedari
 compost per al Mestre Cox,
 qui a Déu gràcies no és moix,
 ni mai ha tingut tal vici,
 antes bé de ell espera
 que esta serà la derrera
 vegade que parlareu,
 malas llenguas, y callareu
 per no ser ben castigats
 y algún tant esmenats;
 el Mestre Cox eu somia
 todas las nits y confia,
 però de dia, ben despert,
 com a Mestre tan espert
 y desitjós de la esmena,
 tot ancia, tot ple de pena,
 exorta als obstinats.
 Germans meus, que anau errats,
 pegauvos cops a nas pits,
 no feseu festa de nits,
 digau, fill meus, ab dolor

Visca la Concepció
 concebuda sens pecat,
 ya confesam la maldat,
 digau, no tengau vergoña,
 noltros dexam la ponzoña,
 visca Suàrez y Scot.
 Ea Germans, poch apoch,
 alsau la Veu fins al Cel
 vaja fora aqueixa fel,
 vaja de veres, vaja de cor,
 digau ab mi, no tingau por,
 visca Ramon Illuminat;
 digau fort com Déu és nat,
 gran defensor de Maria
 y mort per Déu adorat.

(2140/d'un parell de
 fulls manuscrits amb da-
 ta 1736 i amb tota pro-
 babilitat certa; al menys,
 és gairebé segur que p er-
 tanyen al xviii)

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

GLOSSARI

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

ADJUT.- "adjuvare" (1835).

A

ACUAR.- `xerrar una cosa a algú'. (1335)

AFLUIXAR-SE.- `cedir o prescindir'. "me n'afluix":
"me'n fot" (526).

AGONTAR.- dial. `aguantar'. (68).

AGUIAT.- "La vianda cuïta i adobada amb brou, espícies o altra cosa"(DCVB). (365).

ALÇURAT.- `elevat' "copa alçurada": "ben plena".
(1535).

AMERADOR.- `bassa d'aigua on hom pot deixar coses en remull'. A Santanyí és un lloc concret de la vila. (1737, 1951).

ANC QUE (enc que).- `encara que'. (207 i passim).

ANTIPARRES.- `ulleres'. (571).

ARANYER.- `aranyoner'. (827).

ARAT.- `burro petit, ruquet'. (169).

ARBOCES.- Usat per a significar `resents de poc valor'(1145).

ARGUMENT.- `poder, força o raons d'una persona o fet'.
(520). // `Composició poètica de caràcter narratiu'.

ARREXINAR.- `arrufar' (669).

ASPIRAT.- dial. `aspidat'. (431).

ASSESTADOR.- (sestador) 'lloc on els pastors menen les ovelles i d'altre bestiar per a fer la sesta'. També: 'lloc apartat o lluny de les mirades de la gent' (235).

ASSESTAR.- 'dormir o reposar a l'hora de més calor a un lloc a l'ombra', per desviació: 'copular' (235).

ATMATXINERA.- 'eixerida, desperta' (segons l'informador) (1099).

ATOLONDRAR.- "torbar l'emteniment" (DCVB) (520, 676).

ATORIR.- 'cobrir el brau la vaca' (567).

ATXACÓS.- 'xacrós' (676).

AVENGUT.- 'encertat' (1034).

B

BARQUERA.- 'estol numerós de cries' (1789).

BARRINAR.- 'cpular' (594).

BARRINERA.- 'ganes de barrinar' (589).

BASSIOT.- "Beure a bassiot": 'beure directament de la bassa' (972).

BATEGA.- 'agitada' (1719).

BAUB.- 'balb' (7).

BEI.- "fer es bei": 'acabada la feina a l'era, fer-la neta' (1790).

BELLARRUGAR.- 'bellugar' (1250).

BEN DE JORNAL.- 'molt prest' (1002).

- BETLEM.- 'el sexe de la dona' (1239).
- BETZA.- 'mena de gall poca cosa' (1419).
- BITLLET.- 'certificat que donava el confés per Pasqua conforme havies confessat' (622, 1402).
- BITZOC.- 'infant molt gros' (1575).
- BOBIA.- 'curt d'enteniment'. (438).
- BOFEGAR.- 'que crema fins a fer bòfegues' (332).
- BOIXAR.- 'copular' (1232).
- BOLEI.- Exclamació (225).
- BOMBOLLA.- "aigo de —" 'Pluja forta que en caure en terra fa bombolles' (309).
- BON REFOI.- 'bon refotre' (1162).
- BON RETRAMA.- Expressió similar a l'anterior. (1162).
- BOSSUT.- Insult. Derv. de bossa dels testicles. (238).
- BOTONADA.- "Els botons que adornaven els colzes del gipó de les pageses mallorquines" (DCVB) (624).
- BRICAM.- 'brancam' (1485).
- BROSSAT.- 'mena de mató o recuit' (964).
- BROT.- "no fer brot": 'no fer res' (343).
- BRUFAR.- 'beure a la salut d'algu' (1619).
- BURANYA.- 'nafra moral' (196).

C

- CABOTA.- 'gland'; dit d'algu: 'beneit' (238, 1097b).

CABUSSADA.- apòcop d'arcabussada' (1061).

CALAIPOS.- dial. 'calàpet' (545, 1714).

CALINERA.- 'oratge' (1657).

CAMAIOT.- 'embotit de porquim de carn magre i sang dins un budell de grans proporcions'. A Pollença es diu del pernil. (188).

CAMBUIX.- "Cobricap de tela fina que portaven les dones".(DCVB) (1082).

CAMBUIXA.- 'embolic molt gros, embull' (1892).

CAMERA.- 'cambra(?)' (360).

CANARI.- 'sexe de la dona' (1094).

CANYETA.- "Fer-se la — " Eufemisme per "fer-se la punyeta". (1594).

CANYISSOS.- 'membre sexual masculí'. Es tracta dels entrellats de canya on es col.locaven les figures a assecar. Guardar-los a la cabana o figueraler era enrotllar-los i entrar-los, operació que suscità la imatge eròtica. S'usa sempre acompanyat del verb entrar. (416, 1311).

CAP DE CANTÓ.- 'cantonada, fi d'un conjunt o d'una sèrie' (1195).

CAPAVALL (o capavalla).- 'decaiguda' El seu contrari és "capamunta": "Rota capamunta té sa capavalla" (1084).

CAPULLA.- "El cap del pop"(DCVB) (439).

CAREMINA.- 'carrebina' (579).

CASCARRULLA.- 'bola de porqueria i/o excrements enganxada als pèls' (260, 1943).

CASSERES (caeres).- 'protecció de canyes que es posava als arbres joves just arran de terra'.// 'el rusc de les abelles' (1455).

CATSETETA.- dim. de 'capsa' (1736).

CAVEQUELL.- 'caveguell' (291).

CELLARDA.- Segons DCVB es tracta d'una rata de celler, i sembla deduir-ho de la forma fonètica. Segons Mayol (1979: p.29), que dóna la forma "cellarga", es tracta d'una rata de camp i el seu nom ve determinat per les característiques externes de l'animal. (351).

CENTELL.- 'eina o part d'una eina de llaurada' (317).

CEREIÓ.- "ravenell, tubércol petit que agrada molt als porcs" (DCVB) (682).

CIRI.- 'membre sexual masculí' (591).

CIRVIS.- dial. 'cirvies' (47).

CLAGUINES.- 'cagarrines' (1221).

CLAVELLER.- 'sexe de la dona' (1175).

CLOEI.- 'el forat d'un conducte subterrani'. Usat com a sinònim de 'sexe de la dona' (1253).

CLOSA.- 'atapida' (1200).

COCARROI.- 'mena de pastís de verdura i carn de xai, tancat dins una capsa rodona feta de pasta de pa i duta al forn; es menja per Pasqua' (1553).

COLOMADA.- Eufm. per 'collonada' (1078).

COLL DE DAMA.- 'mena de figa i de figuera' (38).

COLLERA.- 'bossa dels collons' (1963).

COMELLAR.- 'tros de terra molt fèrtil format al fons d'una petita vall per sedimentació, cosa que el fa molt pla i de bon treballar. Per associació, es diu també del sexe de la dona. Afegit a un producte, com "faves de —", equival a 'de bona qualitat'' (141, 1851).

CONCAGAR-SE.- 'cagar-se al damunt' (148).

CONGRET.- 'coques de congret', mena de pastís. (1492)

CONÏI.- dial. 'conill' (13).

CONRADOR.- Significat forçat degut a la rima: A (1258), equival a 'lloc per a conrar'.

CORB MARI.- 'au aquàtica molt comú un temps a Mallorca. És una mena d'ànec fosc, dret i amb bec corbat i que és capaç de nedar més de vint metres per sota l'aigua' (51).

CORTANA.- 'malaltia intermitent' (510).

CORTÉ.- 'caserna' (751).

CORTERADA.- '71'031 àrees' (1169).

CORTERÓ.- 'mesura de líquids' (320).

CORTÍ.- 'quartí, mesura de líquids' (1523).

CORTINEL.LO.- 'quartinel.lo, mesura de líquids' (1522)

CORTÓ.- 'quarta part d'una quarterada' (1169).

- CÓS.- 'lloc tancat on competien els cavalls en córrer' (984).
- COTORRA.- 'sexe de la dona' (1235).
- COVA.- dial. 'cua' (22).
- COVERBOS.- 'facècies, dites malintencionades, murmuracions' (1112).
- CREMAIÓ.- 'tros de ble encara encès que cau d'un ciri, cremallot' (606).
- CREUER.- 'creu d'or o plata per dur penjada al coll' (1694).
- CUCAREI.- 'Mena de dimoni grotesc i poc seriós. Personatge actualment festiu i de gresca' (232).
- CUCUA.- 'cuculla, barret en punta' (1801).
- CUERA.- 'cullera' (1933).
- CUROLLA.- 'idea fixa; també, bajanada' (1459).
- D
- DENGUE.- "davantal curt i ample que duien les dones a Mallorca per a fer feina" DCVB, (325).
- DESFLASSATS.- 'disfressats?'. Molt em sembla que atenent-nos al context hauríem de dir que significa 'desmanegats, despenjats...' (1543).
- DESIARA.- 'de tant en tant, de vegades' (883).
- DAVANTAL DES MARDÀ.- 'peça de cuiro que es posa al mardà (mascle de la cabra, 'boc') per evitar que cobreixi o monti les femelles'. (355).

DEVESSEI.- 'trull' (427).

DOGAL ENSABONAT.- 'dogal ja molt usat, suat i vell'
(388).

DUR DE TAPAT.- 'dur de manera que s'impideix distingir
el que és bo del que és dolent, que amaga' (541).

E

EGO.- femella del cavall' (27).

ELL.- "Partícula que s'usa al començament d'una frase
exclamativa" DCVB (193).

EMBESTAT.- 'empalat' (575).

ENTRIBALS (antribals).- 'mena de davantal de tela de
sac o cuiro que es dividia seguint les cames i
que usaven per segar' (88).

ENCESA.- 'tió encès' (275).

ENCOLLAT.- 'que fa colla amb' 'que és del grup' (1771).

ENCOVEIR.- 'desitjar' (794).

ENCRUIA.- 'enclusa' (1202).

ENDARRER.- 'ensiós, desitjós' (1023).

ENDIANA (indiana).- "roba de cotó estampat feta en
lligat de plana i de qualitat baixa" DCVB (288).

ENDIOTER.- 'que tracta galls d'indi o endiots' (1097b).

ENGALAVERNAR.- 'privar una cosa del seu fer normal'
(1327).

ENGINJAR.- 'encertar'. "M'enginjàs": 'em prengué'
(715).

ENGOSPAR.- 'empassar' (1937).

ENNIVOLAR-SE.- 'ennuvolar-se, tornar núvol' (523).

ENRAVENAR.- 'posar rígid, com un rave' (1316, 1918).

ENREMEIADA.- 'solució que hom s'ha vist obligat a fer
o heure' (1917).

ENTONTS.- 'moments en blanc o lapsus, del cap, tor-
por' (1537).

ENTORCILLAR.- 'posar una cosa dreta de nou' (1350,
1666).

ENTRESENTIT.- "Posat en pugna, picat" DCVB (878).

ENVELAT.- Es tracta d'un derivat de "dur les veles
al vent" o de la forma castella "embalado"? (264).

ERIGÓ.- 'sexe de la dona' (1289)

ESCARRUFAR.- 'produir esgarrifs' (1381).

ESCLITZAR.- 'trençar, fer una escletxa per...' Mot
format probablement a partir del verb "esclatar"
i el subs. "escletxa". (836).

ESCLOFITS.- 'esclafits, trons' (412).

ESCOTAR.- 'escapçar' (1853b).

ESCRUI.- 'escull' (1838).

ESMOLADOR.- 'ball de s'esmolador' És l'únic lloc on
he sentit parlar d'aquest ball (1753).

ESMOLLES.- 'molls' (377).

ESPAUME.- 'espasme' (172).

ESPINAGADES.- 'mena de pastís amb pèsols, espinac i peix' (1616).

ESPIPEIAR.- 'espipellejar' (1222).

ESPIRETJADA.- 'tro apocalíptic, quelcom fora del normal' (343); 'llambregar, treure espurnes' (463).

ESQUEIXOS.- 'trossets de llanes de colors que penjen dels telers' (986).

ESTAMPILLAT.- 'anomenat, titolat' (460).

ESTARATGE.- (Vegi's la nota 1455).

ESTIROSA.- 'enganxifosa' (1130).

ESTITLET.- "Expedient previ al matrimoni"DCVB. Era costum de celebrar-ho amb una festa a la qual es convidaven els parents i els veïns.

ESTOJAR.- 'estojar, guardar bé' (715, 953).

ESTORBAR-SE.- 'impedir-se'. Negació de l'acció del verb que acompanya. (653, 999),

ESTREVENIR-SE.- 'entrevenir-se, succeir, ocórrer' (362, 715).

ESVEIAR.- 'treure les branques velles'. La grafia que dóna el DCVB és força confusa, probablement per l'intent de diferenciar-la d''esvetllar' (deixon-dir). És sinònim d''etsecaiar'. (35).

ETSECAIAR.- v. EXSECALLAR

ETXERINA.- 'dolenta, de mala qualitat' (686).

EU.- Article masculí. D'ús exclusiu a Pollença i el seu port. Es pronuncia [u]. El seu plural "eus"

fa [us]. Molt poques vegades i de manera força debilitada, he sentit pronunciar l'[e]. (5 i passim).

EXECALLAR.- (etsecaiar) 'podar, treure els secalls' (32).

EXECALLADOR.- 'aquell que fa la feina d'exsecallar' (33, 34).

F

FABIOL.- 'membre sexual masculí' (1248).

FALUCA.- "Dona grosera d'enteniment o d'obres" DCVB (532).

FAUCELLA.- 'dalla' (102).

FAVA.- 'membre sexual masculí'; "cap de fava": 'idiot, beneit' (151, 585).

FEL.LA.- Segons el DCVB, 'mena de canya' (221).

FENERA.- 'feinera' (1099).

FER LA PELL.- 'matar' (181).

FER L'UIASTRE.- 'fer la vertical, posar-se amb les cames enlaire i cap per avall' (357, 567).

FETXORIA.- 'malifeta' (588).

FIGÓ.- 'figa petita, encara per madurar' (453).

FISQUETÓ.- Adj. derivat de "fisconada" (46).

FLAMADA.- "Fer flamada": 'estar molt irritat o furiós' (1734)

FONOI.- 'fonoll, sexe de la dona' (1166, 1222).

FORADINOI.- Dim. de "forat". (1171).

FORRADELLA.- Desconec el seu significat. A aquesta cançó, vol significar el sexe de la dona. (1933).

FREIXURA.- 'entranyes', 'persona entranyable' (968).

FRISSEGUES.- Forma verbal dial. 'frissis' (1797).

FUADA.- 'fusada, quantitat de fil enrotllat en el fus en l'operació de filar' (1594).

G

GADELLES.- 'lladelles' (1331).

GALANTINA.- 'mena de figa i de figuera' (1782).

GALINDURES.- 'galindaines'; és probable que es tracti d'una deformació de "galanures". (1068).

GALLET.- 'clítoris' (1961, 1352, 1390).

GARAVANA.- 'gana, fam' (1797).

GARBETJAR.- 'fer garbes, lligar amb un bri un feix del cereal' (114).

GARBUNYOLS.- 'garba molt petita' (2113).

GARGANERA.- 'gargamella' (685).

GARROTILLO.- 'diftèria' (678).

GATONS.- Augm. de "gat", 'borratxos' (1599).

GAVARRÍ.- L'informador em digué que volia dir 'pets'.
No l'he trobat documentada enlloc. A Mallorca, 'barrobins' són càrregues de dinamita per a les pedreres. És molt probable que es tracti d'un derivat. (407).

- GAVELLA.- Encara que el seu significat sigui el de
 'feix que hom pot tomar amb una mà mentre sega',
 aquí (102) sembla que vulgui dir 'conjunt de gar-
 bes'.
- GELAT.- Adj que aplicat a ase vol dir 'blanquinós'
 (586).
- GESOFA.- 'tafetà ?' (216).
- GINYA.- 'llinya, rodella que fan els carros als camins'
 (1180).
- GINYOLA.- 'llinyola, cordill que es posa d'un cap a
 l'altre d'una paret com a regle per no desviar-se
 en el pintar-la o pujar-la' (1458).
- GISCAR.- 'xisclar' (400).
- GOLES.- 'punts o zones sensibles' (489).
- GORÀ.- 'ase de llavor, semental' (1896).
- GORET.- 'guaret'. Els diccionaris han simplificat molt
 els significats d'aquest terme reduint-lo només al
 de terra que hom deixa un any o més sense conrar i
 en repós; tot i que aquest sigui un dels seus sig-
 nificats, els pagesos entenen a més, tot el seguit
 de feines que es fan durant el temps en què és sen-
 se conrar; àdhuc el canvi del producte que es sem-
 bra pot fer "boret" (Empordà) (130).
- GRAMANERA.- Insecte menut que viu als llocs humits.
 (185).
- GRACIOSA.- 'beguda carbònica' (253).
- GRINS.- Plur. dial. de "grills" (207).

GRINYOLAR.- 'bordar agut i plorainós d'un gos petit' (86).

GUERRER.- 'l'oponent en el festeig' (1016 i passim).

GUINAVET.- 'ganivet' (603).

H

HORTELLA.- 'mena de figa' (1780).

J

JARDER.- 'dijous llarder' (1528).

de JONEIONS.- 'de genolls' (1220).

L

LENDÀ.- 'tisis' (742)

LLADR.- 'lladruc' (789).

LLAMBROSCAR.- Segons la informadora: 'retallar les anques'. Al diccionari Fabra apareix la forma "llambroixar". (607 variant).

LLATRA "Llata d'espart, de palma, etc. "DCVB (1197).

LLAUT.- 'llagut' (52 ,56)

LLEGO.- 'llegua' (819).

LLEMPIAR.- Barbarisme: 'netejar' (709).

LLENDERA.- 'Cordellina de cànem per empènyer les bèsties de tir, fuet' (23, 24, 42).

LLENDERA.- 'Corda de la qual es penjaven les pessas del rellotge' (823).

LLENGUERRUDA.- 'que agrada molt de parlar, xerradora'
(1034).

LLENEGADÍS.- 'lloc relliscós, on es pot relliscar' (137).

LLEU.- Forma verbal dial. 'llev' és a dir, 'llevo' amb
el sentit de treure. (1556).

LLOVES.- 'lloses'; "Parar lloves": 'preparar un parany
a base d'una pedra gran i plana sostinguda per bas
tonets que els animals fan caure si hi van per el
menjar que hom els hi té parat' (1632).

M

MACARRÓ.- 'home que viu a expesses d'una prostituta.'
Usat, en aquest cas com a femení, té el sentit
d'alcavota' (656).

MADÓ.- 'madona, la dona d'una possessió'. Per exten-
sió, 'dona en general' (320 i passim).

MALAVEJAR.- 'no desitjar, mirar malament una cosa per
a fer, témer-se'n' (1146).

MALFENER.- 'malfeiner' (1140).

MAL FRANCES.- 'sífilis' (1331, 1231).

MALICOCOVES.- Derivat de "malicós" (malaltís). "Nous
malicocoves": que són podrides de dins. (580, 1063).

MAL ME TOC GOTA.- maledicció. (450)

MAL ME TOC PESTE.- maledicció. (1164).

MALOMBRA.- 'de mal fiar' (671).

MALSANITÓS.- 'malsà' (457).

MAMARRINES.- Dim. carinyós de "mames". (1293).

MANCO.- 'menys' (110 i passim).

MARISSAPO.- 'sexe de la dona' (1255).

MATGENCADA.- 'magencada'. "Magencar" és l'operació que es fa per treure les herbes que brosten quan la planta està neixent. (820).

MEM.- 'aviam' (816).

MEMEU.- 'ben poca cosa, no-res, cosa sense valor' (625, 1162).

MESSIONS.- 'juguesca' (1008).

MESTER.- Dial. 'menester' (89).

MILOCA.- 'dona de poc coneixement' (503).

MODORROS.- 'tèrbols d'enteniment' (1489).

MOIX NEGRE.- 'sexe de la dona' (1168).

MORRACO.- Aug. de "moro" ? fantasma? (1484).

MORROEIXUT.- 'assedegat' (307).

MORRÓS.- 'que té els morros com els del porc' (448).

MOSSON.- "Senyor de classe mitjana; que vol sostenir aparença de senyor o de ric sense tenir béns econòmics" DCVB (700).

MURRIRÓ.- 'còpula' Segons el DCVB "murrir" és, a Conflent, cobrir el bou la vaca. (1349).

N

NANELL.- 'menut, nan, cama-curt' (86).

NASSA.- Augm. de "nas" (227).

NIGOLADA.- 'nuvolada' (1079).

NONINGUNA.- 'cap ni una' (716).

O

ONSO.- 'ós' (437).

OSCA.- 'llesca' (100).

P

PAIOL.- 'lloc on es guarda el pa' (527).

PARDAL.- 'membre sexual masculí' (588).

PAREI.- 'conjunt de dos bous, muls o altres bèsties junyides per treballar a la llaurada o tirar d'un carro' (24).

PARETJAL.- 'mena de figa' (1781).

PARILLES.- 'agulles per teixir a mà' (1000).

PASSAR DE TRIBUNAL.- 'patir molt abans no arribar a aconseguir una cosa' (819).

PEGAR.- 'dirigir-se a' (229).

PENSA.- 'pansa' Deformació formal per aconseguir rimar amb Pollença. (979).

PENTURA.- 'per ventura' (698).

PERDIU.- 'sexe de la dona i de l'home' (605).

PERENDENGA.- 'dona de poc coneixement' Derivat de "pe-lendengues" (202)// 'coses inútils o que no vénen al cas' (880).

PERJANT.- 'bergant' (974).

PERXA.- 'pal llarg i travesser que duu un carretó a ca-

da punta i s'usa en el batre' Tanmateix, a (1852)
és usat com a membre sexual masculí.

PEU DE CRIST.- 'peucrist' (1713).

PIU.- 'membre sexual masculí' (1427).

PIXACA.- Insult. (275)

POBILETA.- Dial. 'pobilleta' (519).

POMA.- 'sexe de la dona'

POMERAL.- 'sexe de la dona' (1167).

POSAR REGIT.- 'posar ordre' (498).

PUPUT.- 'peresa, mandra, galvana' (104, 112, 202).

PUROTA.- 'de poc enteniment' (1196).

PUU.- 'menja que es tira a l'aigua per atreure el peix
i dissimular l'ham' (1760).

Q

QUIQUIRIQUIC.- 'clítoris' (1173).

R

RABASSAROT.- Intens. de "rabassa" (562).

RAONERA.- 'cercadora de raons' (709).

RATOL.- Possible deformació de "ratot". (1).

RAVÓ.- 'raó' (99).

RAVOL.- 'raol, mena de panera penjada del sostre o d'un
cairat, on es dessava el pa i d'altres viandes per
evitar que hi anessin les rates i estés, alhora,
ventilat' (138).

- REBOSTEJAR.- 'trescar per dins un lloc tancat' (351).
- REBOTA.- Eufem. per 'refotre!' (377).
- RECOBRO.- 'rebrot' (476).
- REFUAR.- 'refusar' (891).
- REGAL.- 'l'angonal' (1234).
- REGALAR-SE.- 'tant se'n donar-se, enfotre-se'n' (1024).
- REGALONS.- 'llocs on la terra es confon amb el mar, entrades petites' (1884).
- REGIRAR-SE.- 'torbar-se' (795).
- REMENAR-LA-SE.- 'masturbar-se' (606).
- REVEI.- 'ullastre petit, revell' (1248).
- ROBERTA.- Dit de la poma, varietat de —. (1071).
- ROSTILLES.- 'rosquilles' (1000).
- ROTLANA.- 'peça rodona i flonja que es posa al cap i sota la senalla que es transporta damunt el cap i per a protegir-lo' (261).
- RUA.- 'rebrecs de la casa o la roba' (124).

S

- SABONERA.- 'escuma'. Es diu també de la 'suor forta i del flux de les dones' (124, 1170).
- SAIG.- 'funcionari dels petits ajuntaments encarregat de llegir els bans' (152).
- SANGRINYOL.- 'sanguinyol' (1717).
- SAONAR.- 'donar a la terra de treball el seu punt. De fet, es tracta d'un conjunt de feines i estat ge-

neral de la terra que la disposen a punt per a ésser treballada: una bona llaurada fa saó, com també un bon ruixat i també es diu que hi ha bona saó quan els fruits són a punt i hom es refereix a la collita o anyada' (46).

SATGETERA.- 'que té sageta, agulló' (329).

SAUPA.- 'mena de peix; a(250) té el significat de 'berganta'.

SERRA-MAMERRA.- 'joc que es fa als infants molt petits i que consisteix en engronsar-los mentre s'els té damunt els genolls' (1218).

SUCOC.- Augm. de "suc" (1215).

T

TAI.- 'tall; grup d'homes i dones aplegat a una feina camperola' (107).

TALENT.- 'fam' (202).

TELESSOS.- Pl. dial. de "teler". (986).

TIDORES.- Dial. 'tisoires' (373).

TIRANYAT.- 'atiranyat, molt transitat'(789).

TIRERA.- 'desig sexual en l'home' (938).

TORRENYOLES.- 'persona molt poca cosa' (1948).

TORTETA D'UN UI .- 'clucar l'ull' (821).

TRAMPOLETJAR.- 'anar d'un lloc a l'altre' (434).

TRAVAT.- 'l'animal a lloure que porta dues potes lligades curt perquè sia fàcil atrapar-lo' (91).

TRAVELADA.- 'ensopegada' (306).

TREBOLÍ.- Dial. `terbolí' (175).

TRIQUET (trinquet).- `vela petita davantera' (58).

TRIXOTA.- Intens. de "truja" (450).

TROMPES DE CAIMARI.- `ésser difícil de moure a obrar
i després difícil d'aturar d'obrar' (427).

TRUXOLS.- `premsa de vi' (450 var.).

TURONS.- `dones prenys' (1868).

U

UI D'ES VENT.- `el lloc d'on ve el vent' (812).

V

VARQUES.- `mena de sandàlia feta de cuiro i d'una sola
la peça. Calçat popular i pagès' (1632).

VENAL.- `que ja està per vendre' (6).

VENCÍS.- `el manoll de brins, d'espart, de palma...
per a confeccionar cistelles, senalles...' (1197).

VERDAL.- `mena de figa' (1781).

VIN.- `vi' (359).

VIOLA.- `sexe de la dona' (1177).

VOLTERA.- "fer voltera": `fer voltar la veu en els fi-
nals de les frases musicals, melismes' (1072).

X

XIBIU.- `lloc on tothom comercia, tracta i parla fent
un gran enrenou' (900).

XINGUER.- Var. d' "eixanguer". En aquest cas (35) per comparació, s'usa com a sinònim de punta final de l'espina.

XIXISBEA.- Tros de carn de porquim (1556)// `amistança da'(1317).

XORCA.- `eixorca, estèril' (505).

XOTA.- `cabra' (11).

XOTÍ.- Dim de "xot" (1509).

